

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XIII.

Celovec, petek, 15. avgust 1958

Štev. 33 (849)

Nevarna igra s „političnimi“ begunci

Pogosto je v naših obmejnih vaseh videti večje ali manjše skupine mladih fantov, ki se v družbi varnostnih organov razgovarjajo v sila slabi nemščini. Vsakomur je znano, da so to begunci, ki so ilegalno prešli mejo ter se zatekli na ozemlje Avstrije, da kot »žrtve političnega nasilja« zaprosijo za politično zaščito, ki ga Avstrija tudi radevolje nudi.

Vendar pa vprašanje političnega azila danes ni več tako preprosto, saj se je značaj nekdanje politične emigracije, ki je kot mednarodni pojav slonela na poštenih temeljih, spremenil v navadno politično-propagandno špekulacijo, katere ozadje je zelo umazano. Kdo danes še resno verjame, da so »žrtve« res žrtve in da so »politični begunci« res vredni »političnega zatočišča«? V teku zadnjih let so se namreč v tej zvezi dogajale in se žal še vedno dogajajo stvari, ki prikazujejo vprašanje beguncev v dvomljivi in sumljivi luči, v luči zlorabljenja načela političnega azila.

Avstriji kot državi v osrčju Evrope in ob stikališču dveh velikih taborov — Vzhoda in Zahoda — je namenjeno, da v tem vprašanju igra svojo posebno vlogo. Če se visoki in najvišji predstavniki naše države radi in pogosto hvalijo s to vlogo Avstrije, je v redu, dokler gre za ljudi, ki so po mednarodnih predpisih in pravih res upravičeni, da uživajo zatočišče kot politični emigranti. Čim pa se že ob površni preiskavi posameznih primerov izkaže, da gre dejansko le za navadno zlorabo in špekulacijo — in to se dokazano dogaja v pretežni večini primerov — potem sklicevanje na človečanstvo in širokogrudno ustrežljivost nikakor ni več na mestu, marveč nasprotno meče sumljive sence na toliko poudarjeno humanost.

Taka naklonjenost namreč ni ravno najbolj umestna napram ljudem, ki zgolj iz želje po pustolovščini bežijo iz domovine in se potem tudi v državi, ki jim nudi zavetje in kruh, le prečesto izkažejo kot asocialni in pogosto celo kot kriminalni elementi. Kako nevaren obseg je ta razvoj že dosegel, kaže tudi dejstvo, da se je delegacija beguncev te dni zglasila pri notranjem ministru Helmerju, kjer so se odločno distancirali od tistih svojih »so- trpinov«, ki so gostoljubnost Avstrije izrabili za to, da so zakrivali številna kazniva dejanja; zahtevali so tudi posebna kazenska taborišča za pijance, delomrzneže in kalilce miru. Po zunanosti je ta dogodek sicer nepomemben, vendar pa je zgovoren dokaz, kako nevarna je neodgovorna igra z begunci, ko bo kmalu, kakor izgleda, potrebna že obramba pred »duhovi, ki so jih priklicali«.

Tukaj pa se že začena druga plat problema beguncev, med katerimi jih je mnogo tudi takih, ki so nasledili zlagani propagandi ter slepo sledili brezvestnim zvodnikom, ki so jim obljubljali udobno in brezskrbno življenje v zlati svobodi. Ravno v tem je namreč Zahod pod vodstvom Amerike in njene zloglasne radiopostaje »Svobodna Evropa« igral in še igra nepošteno igro s premnogimi ljudmi, ki jih zlorablja za svojo politično propagando in hujskaško gonjo proti Vzhodu. Uradno je bilo ugotovljeno, da obstojajo na Zahodu posebne organizacije, — nekateri take ljudi imenujejo »križarje svobode« — ki po svojih agentih v vzhodnih državah hujskajo proti vladajočemu režimu ter z nikdar uresničljivimi obljubami načrtno agitirajo za emigracijo; mnogi taki agenti so bili razkrinkani in so prejeli zaslužen kazni za svoje sramotno početje. Avstriji pa je, gledano s tega vidika, v igri z begunci pripadla dvomljiva vloga »prekladališča«.

Pa še eno senčno stran vprašanja be-

Glavna skupščina OZN

na izrednem zasedanju obravnava vprašanja Srednjega vzhoda

Po več tednov trajajočih pripravah so se to sredo začeli razgovori o položaju na Srednjem vzhodu, ko se je Glavna skupščina OZN sestala k izrednemu zasedanju, kakor je to zahteval predsednik sovjetske vlade Hruščev. Čeprav je bilo prvotno mišljeno, da se bodo teh razgovorov udeležili najvišji vladni predstavniki, se je Amerika potem izrekla proti temu načrtu in se je zasedanje začelo na ravni zunanjih ministrov. Vendar pa je Amerika prvi dan zasedanja poskrbela za presenečenje, ko se je sestanka udeležil tudi predsednik Eisenhower, ki je v obširnem govoru obrazložil ameriški načrt za Srednjo vzhod.

Sploh se je Amerika močno potrudila, da bi nasprotni strani odvzela možnosti za ostro kritiko nad ameriško-angleškim oboroženim vmešavanjem v zadeve arabskih dežel. Tik pred začetkom zasedanja Glavne skupščine se je namreč odločila za delni umik svojih čet iz Libanona, kar pa so na sovjetski strani označili kot hinavsko potezo, s katero skuša Amerika prevarati svetovno mnenje, ker ta umik v bistvu ne spremeni ničesar na zasedbi Libanona.

V svojem govoru je predsednik Eisenhower predlagal 6 točk obsegajoč načrt, po katerem naj bi Združeni narodi vzpostavili močne vojaške sile, ki bi skrbele za mir na Srednjem vzhodu. Nadalje bi morali Združeni narodi poskrbeti za stalno nadzorstvo nad propagandnimi radiooddajami, namenjenimi za Srednji vzhod,

ter za nadzorstvo nad pošiljkami orožja, da bi tako preprečili oboroževalno tekmovalstvo na tem ozemlju. Končno se je izrekel še za poseben mednarodni sklad za gospodarsko in tehnično pomoč arabskim deželam.

Na splošno pa je Eisenhower skušal prikazati Ameriko kot velikega prijatelja arabskih narodov in ga pri tem prav nič ni motilo, da tako rekoč vsa svetovna javnost najostreje obsoja anglo-ameriški način reševanja mednarodnih vprašanj, kot se je to posebno jasno pokazalo v primeru Libanona in Jordanije. Temu primeren je bil tudi odgovor sovjetskega zunanjega ministra Gromika, ki je na izvajanje Eisenhowerja poudaril, da je prav Amerika tista, ki najbolj ogroža mir na Srednjem vzhodu. »Petroleji, petroleji in spet petroleji — je dejal — žene ameriške in angleške monopoliste na Srednjem vzhodu do tega, da izvajajo vojaške intervencije in pustolovščine v arabskih deželah«. Eisenhowerjev načrt za gospodarski razvoj Srednjega vzhoda je Gromiko sicer pozdravil kot dobro misel, vendar je vztrajal na tem, da morata Amerika in Anglija najprej umakniti svoje čete iz Libanona in Jordanije, ker šele potem je mogoče govoriti o izvedbi konstruktivnih načrtov.

Kakor že rečeno, se mnenje svetovne javnosti o anglo-ameriški pustolovščini na Srednjem vzhodu nikakor ni spremenilo in se še vedno vrstijo obširni komentarji, ki vsebujejo ostre obsodbe na račun

Anglije in Amerike. Posebno ostro je zadnje dni napadel ameriško politiko egiptski radio, katerega komentator je dejal, da ima vse ameriško govorenje o arabskem nacionalizmu samo namen, da bi varali majhne države in vse narode, pri katerih je imperialistična politika na Srednjem vzhodu povzročila ogorčenje. Zahteval je tudi takojšen umik tujih čet in dejal, da ne bo mogoče rešiti vprašanj Srednjega vzhoda, dokler bodo arabske države zasedene po imperialističnih silah.

Krvava igra za Ciper

O vprašanju naj odloča Glavna skupščina OZN

Že mnogo let se vleče krvava igra za sredozemski otok Ciper, kjer iz dneva v dan znova spet padajo žrtve, vršijo se atentati in borbe med ciprskimi Grki, Turki in angleškimi vojaki. Da bi se vprašanje krize rešilo, je britanska vlada predložila načrt o sedemletni trojni upravi na Cipru, pozneje pa naj bi šele našli dokončno ureditev na Cipru. V zvezi s tem se je odpravil tudi britanski premier Macmillan na uradni obisk v Atene in Ankarro, kjer je vodil razgovore z grškimi in turškimi političnimi predstavniki. Razgovori so bili več ali manj brezplodni, niso privedli do nikakršne rešitve zagonetnega vprašanja in boji se nadaljujejo. Angleži pa so začeli z obsežnimi akcijami proti tajni organizaciji EOKA in izvedli množične aretacije.

Atenski obveščeni krogi izjavljajo, da se bo Grčija obrnila na OZN in zahtevala, da ciprsko vprašanje postavijo na dnevni red letošnjega zasedanja Glavne skupščine, in to že sedaj ob izrednem zasedanju.

Predsednik Macmillan je o svoji misli v Grčiji in Turčiji izjavil, da se je vrnil s svojih posvetovanj z večjim pogumom in da ni prav nič razočaran, ker itak ni predvideval, da bo sklepal kak sporazum. Dodal je, da se grška in turška vlada strinjata z britanskim predlogom glede tega, da Ciper predvsem potrebuje razdobje miru. Dodal je, da je Britanija trdno odločena, da izvede svoj predloženi načrt o sedemletni trojni upravi. Glede tega načrta in njegove izvedbe so v Turčiji optimistični, Grki pa so pesimistični.

Tudi ta teden so divjala huda neurja po vsej Evropi

Ker Evropa še vedno leži med dvema frontama slabega vremena in so temperaturne razlike zelo velike, je v zadnjem času prišlo v različnih državah do hudih vremenskih nepravil, ki so povzročile velikansko materialno škodo in zahtevale tudi več človeških žrtev. Tudi za naprej meteorologi napovedujejo še nestalno vreme z močnimi nevihtami in neurji.

V Nemčiji je bilo najbolj prizadeto mesto Rastatt, kjer so po hudem neurju našli točno zrno, ki je tehtalo 660 gramov. Po neurju je bilo mesto razdejano kot po hudem bombnem napadu. Samo v vrtnarijah je bilo pobitih skupno 25.000 kvadratnih metrov šip. Močni nalivi in nevihte so bile tudi v Švici, Franciji in drugod, ker so nevihte divjale z brzino čez 100 kilometrov na uro in razkrivale hiše, ruvale drevesa ipd.

Tudi pri nas v Avstriji je bilo več katastrof. Med najhujše spada neurje, ki je divjalo v noči od torka na sredo v Murin Mürtzalu na Štajerskem. Vodne mase so tako momentalno narasle kot pretekli teden v Spittalu in vdrle na ceste, jih v

trenutku preplavile in zasule s prodom in drugimi naplavinami. Zasuti in raztrgani so bili tudi deli železniške proge, nekaj hiš pa je celo odneslo. Dosedaj je bilo ugotovljeno, da je katastrofa zahtevala tudi šest človeških žrtev. Več vasi v stranskih štajerskih dolinah je še vedno odrezanih od prometa, ker so ceste in poti uničene. Povzročena škoda znaša najmanj 100.000.000 šillingov, prizadetih je bilo 30.000 štajercer.

Pa tudi na Koroškem so še ta teden divjala neurja. Najhujše je bilo v okolici Ebersteina, kjer je v ponedeljek in v sredo divjala huda nevihta z nalivi in strekami. Hitro narasle vode so poplavlile ceste, vdrle v hiše in prav tako zahtevale dve človeški žrtvi. Neurja so bila tudi na Dječah in v drugih koroških vaseh, kjer je bila zaradi močnih nalivov, toče in požarov zaradi strele povzročena ogromna škoda.

V vseh primerih so šle hudo prizadetim prebivalcem takoj na pomoč reševalne ekipe gasilcev, vojaštva, prostovoljcev in Rdečega križa.

Atomsko sevanje — grozeča nevarnost za človeštvo

Dve leti in pol se je poseben znanstveni odbor Organizacije združenih narodov v New Yorku bavil z vprašanjem atomskega sevanja, pred nedavnim pa je ta odbor, ki ga sestavljajo predstavniki 16 držav, objavil prvo pregledno poročilo o posledicah atomskega sevanja.

Iz tega poročila je razvidno, da predstavlja atomsko sevanje eno največjih nevarnosti za človeštvo, kajti že majhno povečanje zastrupljenosti okolice zaradi jedrskih poskusov lahko povzroči veliko škodo za prebivalstvo, še preden je mogoče pretečo nevarnost ugotoviti. Takšen položaj terja od človeštva, da nikakor ne podcenjuje nevarnosti; znanstveni odbor predlaga, da se aktivno nadaljujejo znanstvene raziskave in zbirajo podatki o učinku sevanja, da bi z napredkom znanosti zmanjšali ali odstranili sedanjo negotovost glede obsega in narave škodljivih posledic sevanja.

Med delom odbora je prišlo sicer do raznih nesoglasij, vendar pa so vsi njegovi člani soglasno poudarili veliko nevarnost atomskega sevanja, ki je največja v primeru zastrupljenosti okolice. Ravno to

guncev bi omenili, ker prihaja do izraza zlasti v Avstriji in še prav posebno pri nas na Koroškem. Tistemu delu tiska, ki se v hujskanju posebno odlikuje, namreč ne zadostuje, da v zvezi z begunci napada in blatja sosedno Jugoslavijo, marveč ta problem zelo rad povezuje tudi z gonjo proti slovenski narodnostni skupini na Koroškem. Morda se pri tem niti ne zavedajo, kako zgrešeno in brez vsake osnove je prikazovanje beguncev kot »komunistično infiltracijo« ter »nevarnost slovenizacije Koroške«. Še bolj verjetno pa je, da se za takim pisanjem skrivajo določeni načrti, ki stremijo za tem, da bi — s pomočjo laži in potvarjanja — kalili mirno sožitje obeh narodov v deželi.

S koroškega velesejma:

Gozd, tvoja dediščina!

Ko na sejmišču Koroškega velesejma pri jugoslovanskem paviljonu zaviješ na desno proti tradicionalnemu razstavišču koroške kmetijske zbornice, ti najprej pade v oči podrtija gozdnega mladja, kakor smo jo letos videli in jo še vedno naletmo na tisočih hektarjev mladega gozda. Dospel si na oni del sejma lesnega gospodarstva, ki je v pogledu na vlogo lesa v našem narodnem gospodarstvu najvažnejši. Pod vtisom obsežne in nazorne razstave številnih področij lesnega gospodarstva, ki ti je v dobri uri predložila neprecenljivo vlogo lesa za človeško družbo in posebej še za narodno gospodarstvo naše države — saj je 37,4 % njene površine zaraščene z lesom, ki daje delo in zaslužek 1.680.000 prebivalcem — se nehote ustaviš na tem delu sejmišča ter gledaš, spoznaš in se učiš.

Hibe, grehi, napake in pot k izboljšanju

Kmetijska zbornica na Koroškem je ob sodelovanju lesnogospodarskega kombinata Leitgeb v Sinči vasi na malem prostoru uredila gozdček z vsemi hibami in slabostmi gozdnega gospodarstva. Stojiš pred zanemarjenim nerazredčenim mladim gozdom, ki ga je docela uničil sneg ali veter. Ob teh podrtijih vidiš zgrešeno naravno pomlajevanje gozda, kjer je dozorelo drevje do zadnjega izsekano in so kot bodoči redek zarastek ostala le še zahirana mlada drevesa, ki so rasla pod kapo starega drevja. V tem občutljivem, nezashčitenem sestoji bo prvi sneg ali veter napravil konec gozda in bo ostala le še gošča plevela, ki bo strah vsake nove zasaditve. Korak ali dva naprej se ti predstavi zamujeno pomlajevanje gozda, kjer gozdni plevel duši zasajene mlade sadike. Kot poslednjo med osnovnimi napakami vidiš gozd v monokulturi smreke ali boru ter stelarjenje v gozdu.

Po prikazu teh napak te poučni pregled gozdnega gospodarstva popelje v mlad sestoj in te uči načela redčenja in trebljenja, skratka vzgoje gozda ter zaštite nežnega mladja pred divjačino in drugimi škodljivci. Na vsakem drevesu posebej vidiš posledice napak, ki jih delamo pri čiščenju in redčenju v gozdu.

Komaj si si osvojil načela pravilne vzgoje gozda, že stojiš pred menda res najbolj perečim problemom naših gozdov, pred čistim borovim sestojem, kjer gošta borovnična ruša in drugi pleveli za-

držujejo rast drevja in kvarijo tla. Tla in sestoj takega gozda boš zboljšal, če boš v vrstah raztrgal rušo plevela, tla poapnil in vrste na gosto posejal s semenom jelše in bukke, navmes pa posadi smreko in jelko. Jelša in bukev bosta kot dekli gozda z odpadlim listjem zboljševali tla in dajali hrano za svojo rast in rast smreke in jelke. Če boš postopno pričel odpirati gozdno streho, se ti bo borovi gozd pričel spreminjati v lep mešan donosnejši gozd.

Jelša in bukev, z njima vred pa tudi grenka lupina so tudi pripomočki za ureditev gozda, kjer smo s košnjo in grabljenjem stelje tla oropali humusa in jih razgalili do peska in kamenja. Videl boš, da na podoben način, kakor prej omenjeno, tudi tukaj lahko zboljšaš donosnost gozda.

Glavna naloga gozdnega gospodarstva je dosega prebiralnega gozda z naravno pomladitvijo. Spoznal boš, da pri sekanju na poseki ne smeš pustiti zahirancev, temveč najlepša drevesa z najmočnejšo rastjo. Na njih se bodo naglo množili kubiki, kot semenjaki pa bodo istočasno omogočili naglo zarast z zdravim in bujno rastočim mladjem pod seboj.

Ločitev paše od gozda

Ko od vtisa nad tem pregledom zamakneš obrneš pogled proti trušču na veseličnem vrtu, imaš za svojim hrbtom sliko kraljestva temnozelenega in šumečega

ga gozda nekje visoko v Karavankah z gozdno potjo za sodobno spravilo lesa. V ospredju pa leži pred teboj kos planinskega pašnika, ki ponazoruje pravilno ločitev paše od gozda; različne ograje pa opominjajo k varčnejšemu gospodarjenju z lesom na tem področju.

Poučna razstava gozdnega gospodarstva ti prikaže tudi delo in vzgojo sadik v gozdni drevesnici in način ureditve nasadov topola v zvezi z jelšo in jaseinom. Poseben poudarek ima tudi gnojenje gozdnih tal in boj proti škodljivcem v gozdu. Poleg slik obravnava ta problem brošurica »Walddüngung Forstschutz«, ki je na razpolago vsakomur. Gozdno gospodarstvo pa je povezano tudi z delom in potrebo različnega orodja. Izbor sodobnega orodja za olajšanje dela v gozdu kaže razstava tovarn orodja za gozdno gospodarstvo Zimmer-Dunaj, Gustav Stifter in Sussmann v Himmelbergu na Koroškem.

*

Razstava gozdnega gospodarstva spominja in opominja. Spominja na pomen gozda in na slabosti našega gospodarjenja z gozdom. Opominja pa, da je v gozdu v veliki meri zapečaten usoda kmetij in kmečkih ljudi, nič manj pa tudi usoda naroda in države. Ne sekajmo samo gozda, vzgajajmo ga in množimo njegov prirastek, da bo blagostanje, ki ga prinaša nam, prinašal tudi še poznim rodovom.

Blaž Singer

Odškodnina za škodo vsled preganjanja, vojne in zasedbe

Proti koncu letošnje poletne sezone je avstrijski parlament sklenil dva zakona, od katerih prvi določa pogoje za doseg odškodnine za škodo, utrpelo vsled političnega preganjanja po nacistih in vsled vojne, drugi pa pogoje za doseg odškodnine za škodo, ki so jo povzročile zasedbene oblasti.

Zakon o stvarni škodi vsled vojne in preganjanja — kakor se prvi zakon imenuje — velja le za fizične osebe in za stvarno škodo vsled vojne za čas od 1. 9. 1939 do 11. 9. 1945, za škodo vsled političnega preganjanja pa za čas od 6. 3. 1933 do 8. 5. 1945, ki še ni bila poravnana.

Odškodnina za škodo na pohištvo in gospodinski opremlje se ravna po dohodkih prizadetega v letu 1955. Če so bili ti višji od 72.000 šil., prizadeti nima pravice do odškodnine. Izjemo daje zakon le za osebe, ki so starejše od 70 let.

Odškodnina za izgubo opreme in pripomočkov za izvajanje svobodnega, obrtnega in kmetijskega poklica se prav tako ravna po dohodkih prizadetega. Prizadeti dobi odškodnino, če je pri dohodkih v letu 1955 v znesku 48.000 šil. zgubil eno četrtino opreme in pripomočkov za izvajanje svojega poklica. Če pa so njegovi dohodki v letu 1955 znašali 72.000 šil., dobi odškodnino le v primeru, da je vsled vojne ali preganjanja zgubil najmanj tretjino svoje opreme in pripomočkov. Odškodnine pa ne dobi, če so njegovi dohodki v letu 1955 bili višji od 72.000 šil.

Odškodnina znaša dve tretjini vrednosti škode po cenah za časa, ko je prizadeti škodo utrpel. Odškodnina vendar ne

sme biti višja od 25.000 šil. Le v izjemnih primerih lahko znaša 50.000 šil.

Škodo je treba prijaviti deželni finančni direkciji do 30. 6. 1959.

Zakon o škodi vsled zasedbe predvideva odškodnino za škodo vsled odvzema, izgube, uničenja ali poškodbe stvari in predmetov po organih in pripadnikih zasedbene oblasti v času od 11. 9. 1945 do časa, ko so zasedbene sile zapustile avstrijsko območje, in sicer za škodo, ki še ni bila poravnana.

Odškodnina se ravna po škodi v višini cen za časa njenega nastanka. Za umetnine, zbirke in druge predmete, ki imajo posebno vrednost, je odškodnina določena z eno tretjino vrednosti. Odškodnina za poškodovane predmete znaša dve tretjini stroškov popravila. Na splošno je odškodnina za zaloge, polfabrikate, surovine, živino, krmila in goriva določena pri škodi do 50.000 šil. v polni vrednosti škode. Za ta znesek presegajočo škodo do zneska 100.000 šil. znaša odškodnina 25 %, do zneska 300.000 šil. 20 %, do zneska 1.000.000 šil. pa 10 %. Za vsako škodo je odškodnina odmerjena tako, da se ugotovljena škoda do 100.000 šil. poravnava v celoti, za ta znesek presegajočo odškodnino do zneska 500.000 šil. s 75 %, do zneska 1.000.000 šil. pa s 50 %.

Pravica do odškodnine zapade, ako škoda ne bo prijavljena do 30. 6. 1959 pristojni finančni deželni direkciji. Škode, ki je bila po 1. 4. 1954 prijavljena finančni deželni direkciji ali deželni vladi, ni treba več posebej prijavljati.

Nekaj vtisov z izleta v Slovensko Primorje

Vsak smotno organiziran izlet ima za udeležence velik pomen, ker jim nudi razvedrilo, zanimivosti in mnogo poučnega. Med take izlete je vsekakor spadal tudi izlet učiteljev s podraveljske kmetijske šole, ki ga je preteklo soboto in nedeljo organiziralo Slovensko šolsko društvo. Izlet je spretno vodil in usmerjal dipl. inž. Franc Einspieler.

Prelepa je vožnja z avtomobilom ob lepem vremenu iz Beljaka preko prelaza Koren v Kranjsko goro. Še lepša pa je vožnja po prekrasni alpski cesti iz Kranjske gore na Vršič, ko se v kratkem času povzpneš na vrh prelaza, 1622 metrov visoko, se naužiš čistega planinskega zraka ter strmiš ves navdušen v mogočne gorske masive Julijskih alp — v grebene Triglava, Jalovca, Škrlatice in drugih. Ko pa se naužiš svežega zraka in nekoliko umiriš od navdušenja, se spustiš v prelepo dolino Trente, kjer se lah-

ko ustaviš ob veličastnem spomeniku koroškemu rojaku in pionirju slovenskega alpinizma ter raziskovalcu planinske flore-Kugyju. Spomenik predstavlja velikega planinca, sedečega na skalj in strmečega v pečine Mangarta, v gore, ki jih je tako srčno ljubil.

Skoraj noben turist ne more mimo tega, da ne bi v Trenti obiskal tudi izvir prečiste planinske reke Soče, o kateri je gorški slavček Simon Gregorič z upravičenjem zapisal: »Krasna si, bistra hči planin, brhka v prirodi si lepota...«. Da, spremlja te dolgo časa, vijoča se med divjimi skalami in zelenimi pobočji, nad njo pa se boči modro nebo. Vse barve, ki jo obdajajo, v svoji bistri odseva v vseh odtenkih. In prav to te privablja, da se še in še oziraš v njene globine. Danes se je v Soški dolini že mnogo spremenilo — nastale so številne elektrarne, (Nadaljevanje na 3. strani)

PO ŠIRNEM SVETU

Ženeva. — V Ženevi so prepričani, da je mnogo upanja, da bodo na mednarodni konferenci strokovnjakov dosegli sporazum o sistemu mednarodne kontrole nad poskusnimi atomskimi eksplozijami. Takšen sporazum bi utegnili doseči ko bodo udeleženci konference predložili poročila svojim vladam. Glavno vprašanje s katerim se strokovnjaki bavijo je ugotoviti, koliko kontrolnih postaj bi bilo potrebno postaviti.

Bralington. — V onedeljek se je v ameriški državi Vermont začel mednarodni kongres strokovnjakov za proučevanje atomskega sevanja. Sodeluje okoli 700 strokovnjakov, ki so pripravili 300 referatov o atomskem sevanju.

Moskva. — V Sovjetski zvezi je začela obratovati velika hidrocentrila »Kujbišev« na Volgi. Dvajset njenih agregatov bo dajalo 2.100.000 kW električne energije. Po svoji moči bo to največja elektrarna na svetu. Doslej največja elektrarna na svetu je bila »Grand kuli« v ZDA, katere zmogljivost znaša 1.974.000 kW.

Kairo. — Predstavniki omanskega imama v Kairu je izročil predsedniku ZAR Naserju spomenico s protestom proti zbiranju angleških čet na ozemlju Omana. Podobno spomenico je izročil tudi angleškemu veleposlaniku v Kairu in švicarskemu veleposlaništvu, ki zastopa koristi Velike Britanije in Francije v Združeni arabski republiki.

Varšava. — Bivši kandidat za predsednika ZDA Adlai Stevenson, ki se je mudil mesec dni na obisku v Sovjetski zvezi, je odpotoval v Varšavo. Pred odhodom iz Moskve je izjavil, da so mu razgovori, ki jih je imel s Hruščevom, predložili vso globino prepada, ki na nesrečo loči obe deželi. Stevenson je še dalje dejal, da je prepričan, da bi morala SZ in ZDA širše in svobodneje izmenjati misli in obvestila kakor tudi turiste, umetnike in športnike ter sodelovati še na ostalih področjih za splošno korist.

Moskva. — Urad posebnega odbora za mednarodno geofizikalno leto je v Moskvi sprejel sovjetski predlog za podaljšanje tega leta. Za zdaj še ni znano, kako dolgo naj bi še trajalo geofizikalno leto, ki se je začelo 1. julija 1957 in bi moralo po prvotnem načrtu trajati 18 mesecev. Geofizikalno leto je posvečeno mednarodnemu sodelovanju na področju geofizikalnih raziskav, kot na primer več držav raziskuje Antarktiko.

Washington. — Ameriška atomska podmornica »Nautilus« je pretekli teden preplula Severni tečaj pod ledeno skorjo. Pod morje se je potopila pri oporišču Borrow ter plula 14 dni, dokler se ni nekje med Grönlandom in Spitzbergi spet pojavila na površini. Napravila je 3400 km dolgo pot pod ledom.

Ottawa. — Bivši kanadski zunanji minister Pearson je izjavil, da je letna proizvodnja jedrskega materiala v ZDA enaka moči 30 ali 40 tisoč atomskih bomb, kakršno so med drugo svetovno vojno vrgli na japonske mesto Hirošimo. Dejal je, da gre za informacijo iz uradnih ameriških virov.

Kairo. — Obveščeni krogi javljajo, da bo konec oktobra v Kairu konferenca predstavnikov narodnoosvobodilnih gibanj Afrike. O točnem datumu konference se sedaj posvetujejo predstavniki vseh afriških osvobodilnih gibanj. Že aprila so v Akri ustanovili odbor za pripravo sestanka. V odboru so predstavniki Gane, Kameruna, Nigerije in še nekaterih odvisnih dežel.

New York. — Ameriški kongres je odobril doslej največji vojaški proračun v mirnem času. Proračun predvideva izdatke v višini 39.500 milijonov dolarjev in ga mora odobriti samo še predsednik Eisenhower. Proračun je za 815 milijonov dolarjev večji od vsote, ki jo je zahtevala državna uprava do konca proračunskega leta, to je do prihodnjega junija. Dodatni denar naj bi pokrili stroške za gradnjo velikih bombnikov, kakor tudi podmornic, med drugimi tudi takih na atomski pogon.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Avstrijska proizvodnja naite je v zadnjih mesecih začela nazadovati. Junija so je proizvedli 231.876 ton, dočim je meseca maja znašala proizvodnja še 240.361 ton. Dnevna proizvodnja meseca junija je znašala 7729 ton, kar je za 103 tone manj kot meseca maja in za 147 ton manj kot aprila.

Izvoz avstrijskega lesa je v prvih mesecih tekočega leta padel za 8 %, izvoz rezanega lesa celo za 11 %. Prav tako se je zmanjšala tudi sečnja lesa. Zagarska industrija je v prvem četrtletju zrezala 1,8 milijona metrov okroglega lesa ter proizvedla 1,2 milijona m³ rezanega lesa.

Ameriška vlada objavlja, da je proračun izkazal dne 30. junija 2.813.000.000 dolarjev primanjkljaja. Eisenhower je januarja računal, da bo deficit znašal samo 400 milijonov dolarjev. Močan porastek deficita pripisujejo recesiji, ki je zmanjšala davčne dohodke.

V ameriških rudnikih je 200.000 od skupno 600.000 rudarjev brez zaposlitve, tako poroča podpredsednik združenja ameriških rudarskih delavcev. Največja brezposelnost je v premogovnikih, ki kopljejo premog za potrebe jeklarn. V teh rudnikih so prej delali v treh izmenah, sedaj pa odhaja v rove le ena izmena dnevno.

Obisk radiških pevcev v Kranju in v idiličnem Bohinju

Soboto in nedeljo preteklega tedna na našem prosvetnem področju lahko znanjemo kot dneva, ko je naša narodna pesem spet zadivila tisoče ljudi. Moški in mešani pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva na Radišah sta ob priložnosti koroškega večera na Gorenjskem sejmu v soboto zvečer gostovala v Kranju, v nedeljo popoldne pa sodelovala skupno s folklorno skupino in oktetom Turističnega društva Bohinj — katera imamo od njihovega letošnjega obiska na Koroškem še v prav lepem spominu — na lepi ljudskoprosvetni prireditvi ob divnem Bohinjskem jezeru.

Kranj je v zadnjem tednu stal v znamenju Gorenjskega sejma, revije razvoja in velikega napredka gospodarske in kulturne dejavnosti mesta samega in Gorenjske sploh. V stremiljenju, da tisoče obiskovalcev sejma ne bi postreglo zgolj s pregledom materialnih dobrin Gorenjske, temveč jim nudilo tudi pester kulturni užitek, je vodstvo Gorenjskega sejma med drugim priredilo v soboto poseben koroški večer, ki sta ga po posredovanju Slovenske prosvetne zveze izpolnila moški in mešani pevski zbor SPD Radiše s koncertom koroških narodnih pesmi. Tisoči, ki so se kratko prej v veselje razpoložnosti in razigranosti šetali po razstavišču in mestu, so se zgrnili okoli odra, ko se je v zvezdno noč pričela razlegati ubrana in mehka melodija naših narodnih pesmi. Vsak je hotel biti čim bližje zagorelim radiškim dekletom v mikavnih narodnih nošah in postavnim fantom, ki so prepevali pesmi, ki jih stoltja pojemo v Zili, Rožu in Podjuni.

Nekaj vtisov z izleta v Slovensko Primorje

(Nadaljevanje z 2. strani)

razvila se je industrija. Kaverne v pečinah ob Soči pa pričajo o težkih dneh prve svetovne vojne, ko je na frontah ob Soči padlo na tisoče vojakov, med njimi tudi mnogo Slovencev.

Pri Novi Gorici se slika nekoliko spremeni. Svet se umiri in postane bolj položen. Vinogradi se vrstijo. Preko Ajdovščine in Vipave prispeš do Razdrtega, od koder vodi prekrasno izpeljana nova cesta do Kopra, kjer se v okolici razvija nova industrija in se tako ustvarjajo pogoji za gospodarski porast in dvig slovenskih krajev, ki so bili dolga desetletja pod tujo oblastjo.

Pa tudi za pospeševanje tujskega prometa se v teh krajih mnogo dela. Tako na primer so začeli v Portorožu prirejati vsako leto »Portoroško noč«, v okviru katere so dirke osličkov — tipične tovor-

Drugi dan so se radiški pevci podali v kraljestvo Triglava, v Bohinj. Med potjo so se mimogrede v Begunjah poklonili spominu tisočih slovenskih trpinov in žrtev nacističnega nasilja ter si med potjo ogledali lepote Gorenjske, predvsem Bleda in Bohinjske doline, kjer je mrgolelo letoviščarjev in izletnikov. Zamudili tudi niso priložnosti, da si ogledajo čudoviti slap Savica. Na strmi steni pod Triglavskimi jezери prode tukaj na dan Sava Bohinjka in pada v visokem slapu v svojo skalnato strugo ter polni divno Bohinjsko jezero.

Prireditve v Bohinju je bila lepa in pestra po sliki in vsebini. Izbrani pristni narodni plesi iz Bohinja v slikovitih narodnih nošah in ob spremljavi poskočne godbe so se menjali s prepevanjem Bohinjskega okteta ter moškega in mešanega pevskega zbora iz Radiš, za uvod pa smo gledali poskočne narodne ples šolskih otrok iz Tržiča. Pestremu sporedu je dal najlepši okvir na skalah rastoči senčni gozd ob idiličnem smaragdno zelenem,

Bogato kulturno življenje v Salzburgu

Ne samo po slavnostnih igrar, marveč tudi po svojih seminarjih in akademijah slovijo Mozartovo mesto Salzburg. Sploh je postal Salzburg pojm mednarodnega sodelovanja na področju umetnosti in kulture ter pritegne vsako leto tisoče zlati mladih talentov, ki se pod vodstvom svetovno znanih strokovnjakov vežbajo v raznih panogah kulturnega ustvarjanja.

Posebne pomena je mednarodna poletna akademija, za katero se je letos prijavilo okoli 3000 študentov iz vseh delov sveta. Že samo za poletno akademijo

v sinjino prelivajočem se Bohinjskem jezeru z orjaki Triglavskega območja — Komne, Bogatina, Črne prsti, Vogla in Tičarice. Ob krasoti prelepega Bohinja in neizumetničenosti običajev in navad ljudi, ki tod prebivajo, smo pozabili na svoje skrbi in težave ter se zamaknili v uživanje lepote. Iz srca je vsem prihajala vesela razpoložnost, ki je dosegla svoj višek v pesmi »V gorenjsko oziram se skalnato stran«, ki je ob slovesu privrela iz src radiških pevcev.

Veseli lepega, užitka, ki nam ga je nudila Gorenjska, smo se v večernih urah vračali proti Jesenicam, kjer nas je dan poprej na postaji s petjem sprejel pevski zbor Delavsko-prosvetnega društva Svoboda »Tone Čufar«, in naprej proti domu. Vračali smo se v zavesti, da smo z našim obiskom Gorenjske opravili hvalno kulturno poslanstvo, vračali pa smo se tudi s trdno voljo, da bomo našo dopadajočo narodno pesem gojili in širili naprej, jo obnavljali, čuvali in branili.

Mozarteuma se je prijavilo 420 udeležencev iz 35 držav, ki sodelujejo na dirigentskih tečajih ali v operni šoli. Akademijo za upodabljajočo umetnost obiskuje letos 300 udeležencev, med katerimi se jih je največ odločilo za pouk slikarstva pod vodstvom znanega avstrijskega slikarja Kokoschke. 20 se jih je posvetilo arhitekturi, ostalih 80 pa kiparstvu.

Poleg tega delujejo v poletnih mesecih v Salzburgu še dramatska šola, diplomatski seminar ter cela vrsta jezikovnih in glasbenih tečajev, ki jih prireja ameriška ustanova. Največ zanimanja je tudi letos vzbudil mednarodni tečaj za nemški jezik in germanistiko, za katerega se je prijavilo okoli 600 udeležencev iz 24 držav. Ta tečaj je razdeljen na sedem razredov ter primeren tako za začetnike kakor tudi za inozemske profesorje nemščine in tolmače.

Tržaški umetniki v Beljaku

V Paracelsovi dvorani v Beljaku, kjer je bila pred nedavnim razstava slovenskih slikarjev, so zdaj odprli razstavo moderne grafike, plastike in slikarstva tržaških umetnikov. Razstava posreduje vpogled v ustvarjanje sodobnih tržaških umetnikov ter je hkrati lep doprinos k razvoju dobrososedskih odnosov med Koroško in njeno sosednjo deželo na jugu. Med razstavljalci so tudi umetniki, ki so že na bienali v Benetkah in na drugih pomembnih umetnostnih razstavah dosegli lepe uspehe.

KULTURNE DROBTINE

Ameriški črnski pevec Paul Robeson je v okviru svoje evropske turnee nastopil tudi v britanski televiziji, kjer je pel angleške, keltske, kitajske in španske pesmi ter pesmi v nekem afriškem jeziku. Kar je posebno zanimivo, pa je dejstvo, da je Robeson pel tudi slovenske pesmi.

France Bevk je spet napisal novo knjigo, ki je z naslovom »Noč za rešetkami« izšla pri založbi Lipa v Kopru. To njegovo delo je avtobiografsega značaja.

Tržaški operetni festival na gradu sv. Justa si je pridobil že dobro ime in privablja vsako leto več obiskovalcev. Tudi letošnji festival je doživel lep uspeh; uprizorili so tri operete: Čednostno Suzano, Frasquito (s katero so počastili desetletnico Leharjeve smrti) ter Vojvodinjo iz Chicaga.

Prof. dr. Anton Slodnjak je napisal zgodovino slovenskega slovstva v nemškem jeziku, ki bo v kratkem izšla pri neki založbi v zahodnem Berlinu.

Milijon strani v sekundi »prebere« bibliografski elektronski stroj, ki so ga sestavili v nekem laboratoriju sovjetske Akademije znanosti.

Umetnostne razstave na Gorenjskem sejmu v Kranju so pokazale sodobno odnosno povojno slovensko krajinarstvo z gorenjsko motiviko, dela likovnih amaterjev ter zbirko slikanih panjskih končnic in panjev.

Nad milijon ljudi govori esperanto, je ugotovil letošnji svetovni kongres esperantistov v Mainzu. To se pravi, da se je število ljudi, ki se bavijo s tem mednarodnim jezikom, od leta 1951 podvojilo.

Televizija v službi vsega naroda

Da je televizija velikega vzgojnega in izobraževalnega ter kulturnega pomena na sploh, to je nedvomno. Prav iz teh razlogov je Sovjetska zveza začela uresničevati načrte o razširitvi televizijske mreže na vso področje velike države. Do konca letošnjega leta bodo uredili 20 televizijskih središč. V dveh letih pa bodo imela vsa večja mesta in industrijska središča televizijske centre. Okoli teh centrov pa bodo gradili avtomatske relejne postaje, ki bodo omogočale televizijski sprejem tudi v okoliških krajih.

V evropskem delu ZSSR bodo uvedli emisije na ultrakratkih valovih, na področjih Daljnega vzhoda, Sibirije in Srednje Azije pa bodo zgradili oddajne postaje na srednjih valovih. Leta 1960 bo imela Sovjetska zveza 75 središč za televizijo. Med njimi jih bo tudi več za barvno televizijo, kar pomeni zopet korak naprej.

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Njegova glavna podpisnika dr. Perathoner in dr. Weinberger se izrekata načelno proti vsaki samoupravi Trentina, ki »bi lahko dovedla do hudega gospodarskega, finančnega in nacionalnega škodovanja nemških pokrajin Južne Tirolske.« Kot minimalni program pred vsakim pogajanjem zahtevata ob podpori pretežne večine Nemcev preprenenje vsakega poizkusa ustanovitve italijanskih osnovnih šol v obrobni in mešanih krajih, izvedbo od nemških nacionalistov načrtovanih železniških prog za prodiranje nemškega vpliva v Trentinu ter ponovno priključitev ladinjskih občin okraju Bozen z nemško večino. V smislu uresničevanja tega izzivalnega programa ponemčevanja izglasuje maja 1900 tirolski deželni zbor celo sklep, s katerim se v ladinjskih občinah uvede namesto dotedanjega italijanskega učnega jezika nemščina kot učni jezik! Kaj pravica staršev, kaj enakopravnost vseh narodnosti, kaj vsi ostri protesti Italijanov proti temu početju... Dunajska vlada odgovori na vse to nedvoumno s tem, da vsako zakonodajno in celo upravno samostojnost Trentina zaradi »enotnosti dežele« izrecno in načelno odkloni!

Odgovor Italijanov na vse to je ostra obstrukcija. Zato kmalu dunajska vlada nekoliko popusti in sproži nova pogajanja, pač v zavesti, da se lahko zanaša na zanesljivo preprenenje vsakega poizkusa spremembe s strani nemških nacionalistov Tirolske. Pomladi leta 1902 skoraj izgleda, da bi obstojala pri delu Nemcev pripravljenost za sporazum na osnovi delno spremenjenih predlogov dr. von Kathreina. Italijani pristanejo celo na kompromisne skupne uprave ladinjskih občin! Takoj pa se pojavi spet železni »veto« agresivnih nemških nacionalistov, v katerih imenu dr. Perathoner 14. julija 1902 razbije nadaljnja pogajanja odbora z izjavo, da tako daljnosežnih pristankov ne more zagovarjati!

Razočaranje Italijanov in razbitje pogajanj s strani nemških ekstremistov je popolno in dokončno. Poslej do resnih razgovorov za samoupravo Trentina v okviru avstrijske Tirolske ni več prišlo. Do slednjega Italijana je vsak odklanjal tako izzivalno neupoštevanje želja po vsaj skromni neodvisnosti vsekakor pomembne narodnostne skupine s strani odločujoče nemške večine Tirolske in dunajske vlade. Nemški šovinisti so s svojim pojmo-

vanjem in uresničevanjem »enakopravnosti narodov v Stari Avstriji« italijanske Trentince dokončno in do zadnjega prisilili v iredento.

Žetev sadov te politike je prišla v nepričakovano bogatem obsegu leta 1918. Stara Avstrija pa je ostala za uresničenje želja in zahtev nemške manjšine Južne Tirolske v novem okviru italijanske države izredno slab vzor.

Skrajno neokusno in izzivalno morajo zato doneti v ušesih italijanskih sosedov Trentina zavijanja nemške propagande na obeh straneh Brennerja, ki brez sramu in pomislekov kljub še živečim pričam resnice pojmovanja in upoštevanja enakopravnosti in nacionalnih pravic Italijanov po Nemcih v Stari Avstriji, smelo uporablja naslednje parole: »Južni Tirolci želijo isto pravico, ki so jo imeli Trentinci v Stari Avstriji, želijo isto svobodo in pravičnost, ki je tedaj obstojala, isto uporabo jezika; Južni Tirolci bi želeli, da bi Italija ravnala z njimi tako, kakor je Avstrija ravnala s Trentinci...«¹¹⁸⁾ Prav nič ne moti Nemcev niti zamenjava, da nekdanje pritožbe Trentincev navajajo kot dokaz upravičenosti svojih današnjih zahtev — ne pa kot dokaz tedanjega ne-

¹¹⁸⁾ Pripomba: Primerjaj dobesedno v »Dolomiten« št. 262 z dne 11. nov. 1957, str. 3!

upoštevanja pravic drugorodcev po nemški večini. Očitno recept za »moralo v politiki« velja za druge, za SVP je dosega njenih ciljev nad takšnimi malenkostnimi pomisleki. Ne glede na to ugotovitev pa ne more biti dvoma, da takšne metode ne morejo koristiti reševanju vprašanj sožitja med narodi.

Današnje stališče Italijanov Trentina in Južne Tirolske

Ker zaradi množice strank, na katere so tudi v sedanjem času razdeljeni Italijani Trentina, ni možno govoriti o nekem »stališču Italijanov« v pomenu nekega enotnega presojanja in zadržanja do nemške narodnostne skupine, je potrebno, da ugotovimo poglede vsaj najpomembnejših strank Trentina in Južne Tirolske ter morebitne podobnosti ali pa najbistvenejše razlike strank do teh vprašanj.

Odločilno za vse probleme v tej zvezi je brez dvoma razmerje najmočnejše stranke Trentina in Italijanov pokrajine Bozen »Democrazie Christiane (DC)« do južnotirolskih Nemcev in njihove SVP. Že zgoraj smo na drugem mestu omenili, da niti v DC sami zdavnaj ni enotnega stališča in presoje vprašanj sožitja in sodelovanja z Nemci.

(Nadaljevanje sledi)

V nedeljo odpotujejo otroci na letovanje

Del počitnic bodo koroški slovensko govoreči otroci tudi letos spet preživeli ob južnem sinjem Jadranu in sicer v Crikvenici v Domu »Nikola Car«. Sto in deset srečnih otrok odpotuje v nedeljo ponoči z vlakom ob 23.50 uri iz Celovca na cilj njihovega tritedenskega počitniškega bivanja.

Letovanje bo za mlade dečke in deklice brez dvoma lepo in nepozabno doživetje, ko bodo videli krasne kraje, spoznavali ljudi in se seznanjali s tovariši in tovarišicami na jugu. Poleg tega bodo uživali južno sonce, zrak in vodo, posebno pa tudi mnogo sočnega južnega sadja. Vse to jim bo zares tudi krepilo zdravje in odpornost, da bodo v novo šolsko leto vstopili krepki in sveži.

Slovenski vestnik želi vsem otrokom prijetno bivanje ob morju!

Strelna povzročila požar v Moščenici

V sredo dopoldne ob pol enajstih je strela udarila v gospodarsko poslopje Janeza Šelandra, p. d. Krušica v Moščenici v bilčovski občini. Kmalu je iz poslopja šnil visok plamen in zajel tudi stanovanjsko poslopje sosedu Tomaža Bisterja, odkoder se je razširil tudi na Bisterjevo gospodarsko poslopje.

Kljub močnemu dežju je strahovito gorelo ter je bila velika nevarnost za vso vas, ki sestoji iz dvanajstih objektov. Gasilcem požarnih bramb iz Bilčovsa, Kotmarea vasi, Velinje vasi in Vetrinja je po dvehurnem napornem delu uspelo ogenj omejiti in preprečiti še hujšo nesrečo. Z obema gospodarskima poslopijema so zgoreli kmetijski stroji in letos spravljen letina, zaradi tega je nesreča tem hujša. Pri Bisterju so stanovanjsko poslopje še toliko rešili, da bodo mogli za silo stanovati v njem. Skupno škodo cenijo na koli 1 milijon šilingov.

Kotmarea vasi

Prejšnji teden so pri nas odprli nov poštni urad. Novi poštni urad v gostilni pri Lederer-Pichler je moderno urejen in opremljen, da bo lahko ustrezal sodobnim zahtevam in potrebam.

Čuvajmo življenje in zdravje na cestah

Predzadnji teden je na avstrijskih cestah obležalo 59 mrtvih udeležencev prometa in nad tisoč več ali manj ranjenih oseb, žrtve, ki so jih povzročile prometne nesreče. Vsak teden desetine mrtvih in stotine ranjenih na cestah vzbujajo resno zaskrbljenost pri vseh, ki jim je mar varnost in vrednota človeškega življenja in zdravja. Saj se svari udeleženci motoriziranega prometa in opozarjajo na pametno in preudarno vožnjo. Na žalost pa so svari glasovi in opozorila povečini le glas vpijočega v puščavi ter naletijo lepa navodila na gluha ušesa. O tem perečem vprašanju je treba vedno in znova spregovoriti v tisku, besedi in radiu, da se odpravi ali vsaj omeji neodgovorno smrtonosno divjanje na cestah.

Zdi se, da vesti, da je ta ali drugi zaradi prevelike brzine ali prehitevanja zgubil oblast nad vozilom ter se zaletel v drevo ali v obcestni kamen ali, kar je še hujše, v nasprotni vozeče vozilo, ne ganejo več in nihče niti veliko ne razmišlja o tem. Mrtvi in hudo ranjeni na cestah, kaj to pomeni! Mrtvi za svoje bridko izgubo in žalost, ranjeni pa so lahko za vse življenje v nadlego sebi in družbi. Pri večini nesreč ne odpove vozilo, temveč človek, ki brezobzirno privija ročico za plin in nepremišljeno divja ter si domišlja, da je kos vsakemu položaju na cesti. S tem ne ogroža le samega sebe, temveč tudi druge, ki uporabljajo ceste.

Mlad človek si želi motorno vozilo, ki naj ga z vratolomno naglico ponese v svet. Nikamor se jim ne mudi posebno, vendar drvi in drvi. Če kaj spodleti je katastrofa neizogibna. Če gre enkrat ali večkrat po sreči, se hvalijo, v kako

Loče ob Baškem jezeru

(»DOMOVINSKI TEDEN«)

Opomba uredništva: Sicer smo o tej prireditvi v našem listu že poročali, vendar radevolje natisnemo tudi ta — čeprav nekoliko zakasneli — dopis našega sotrudnika iz Loč.

Po južnem delu Koroške se uprizarjajo ne le o priliki 10. oktobra, temveč tudi še v poletju po posebnem načrtu od strani gotovih društev tako imenovani »domovinski« dnevi ali tedni. S tem nadaljujejo delo prejšnjih velenemških ali nacističnih organizacij, kar bi moralo biti zaradi tega prepovedano v smislu Državne pogodbe. Tak »domovinski« teden je bil letos tudi v Ločah ob Baškem jezeru, o katerega namenu in pomenu sem se mogel sam prepričati.

Navezati ljudi na domovino bi bilo kajpak lepo in pohvale vredno početje, če bi prišlo iz poštenega srca, ne pa od ljudi, ki so bili svojo domovino sami izdali in iščejo le priložnost, da jo ob prvi priložnosti spet izdajo. Tako pa so očetje te »domovinske« zamisli ljudje, ki so jih morali celo tako prizanesljivi Angleži »varovati« dolge mesece v svojih »varovališčih«, ki pa danes kakor v nacističnem času na žalost spet obvladujejo položaje pri političnih strankah in uradih na Koroškem. Ob takem stanju je vsakemu objektivno mislečemu človeku jasno, odkod veje to »domoljubje« in kaj pomeni.

Kdor je bil tiste dni v Ločah, je imel vtis, da je spet napočil 13. marec 1938 ali 15. april 1942 tja do neslavnega konca nacizma. V govorih so spet metali Slovence čez Karavanke, pri čemer se je posebno repenčil neki bradati možakar. Od nacističnih šarlatanskih »zgodovinarjev« iznajdena laž o nekem »vindišarskem« ljudstvu na Koroškem je praznovala svoje orgije. Čudimo se samo, kako je to mogoče. Ali pa so tudi oblasti mnenja, da je vse to v skladu s členom 7 Državne pogodbe? Ali je morda politični položaj v svetu v trenutku res tak, da se že more ustanavljati 4. rajh? Da to niso naše iznajdbe, povedo potniki, ki prihajajo sem iz Solnograda. Tudi tam se vsiljujejo med potnike mnogoštevilni nacistični agitatorji, ki ponujajo razne »Wacht« časopise, jih razdeljujejo tudi otrokom in se hvalijo, da imajo zaslonbo pri najvišjih policijskih organih. Če se njihov propagandni material odklanja, zmerjajo do-

tične z »Judi« ali, kakor pri nas, s »titoisti«.

Čudne reči se dogajajo v južnih predelih naše države. Kar pa me je v Ločah posebno dirnilo, je obnašanje cerkve. Vsakdo razume, da se je v času strahovlade nacizma moral tudi cerkveni zastopnik ukloniti zahtevi po gotovih zunanjo-stih, kot je bilo izobešanje nacističnih cunj, če ni hotel biti v kakem KZ-u likvidiran. Ali da se sedaj, ko vendar še ni nobenega znaka kakega 4. rajha, razobeša zastava, kakor ob tej priložnosti v Ločah, na farni cerkvi v čast tistim ljudem, ki so bili tudi tukaj krivi smrti, izselitve, preganjanja domačinov, presega naše pojmovanje o pravičnosti in vesoljnosti cerkve. Ali je to strahopetnost ali brezznačajnost cerkvenih organov? Ali se tako hoče norčevati s trpljenjem koroških Slovencev, ali se cerkveni organi norčujejo s tisočimi od nacistov umorjenimi duhov-

Razne vesti iz Koroške

V Dobrli vasi se je Pavel Rezak pri obdelovanju lesa vsekali s sekiro v palec ter si pri nesreči prerezal dve kiti.

Osemletni šolar Alojz Lingo v Zgornjih Borovljah je hotel na ledinski cesti za nekim stoječim avtom prečkati cesto. V istem trenutku je privozil iz nasprotne strani drug avto in ga zadel. Fant je obležal hudo poškodovan na cesti.

Drvar Henrik Ulbing iz Loge vasi se je pri svojem poklicnem delu v bližini Bekštanja ponesrečil. Zakotalil se je hlood ter mu zlomil levi členek.

V Dolini v občini Pokrče je pri podjetju Ogris zaposleni 22-letni žagar Valentin Hios prišel z roko v stroj za skobljanje. Pri tem mu je odtrgalo štiri prste.

niki in z ogromno materialno škodo, povzročeno od nacistov cerkvi sami, ki bi jo morali v prvi vrsti nacisti popraviti?

Beležiti je še treba, da se je teh izzivalnih prireditev udeleževal tudi bekštanski župan, posebno pa je treba pripomniti, da so se vse te reči godile celo na šolskih tleh! Ali je to morebiti že pobuda za napovedani šolski štrajk v jeseni? Če torej oblasti dopuščajo take prireditve, ki veje iz njih neonacistični duh, postajajo sokrivi na protipostavnih vedno bolj množičnih se izgrelih proti koroškim Slovincem, ki živijo že 14 stoletij na tem ozemlju! In naj bo poudarjeno še to, da so pobudniki in izvajalci vsega tega ljudje, ki so bili tukaj umetno naseljeni v zadnjih par desetletjih! Na Južnem Tirolskem se Nemci tako zelo pritožujejo proti takemu umetnemu doseljevanju. Pri nas pa smejo doseljenci nekaznovano delati in hujskati proti domačinom. To vse je treba spet in spet pibiti!

cenijo na okoli 3,9 milijona šilingov. V šestih primerih je požare povzročila strela.

Minuli teden so v Celovcu razni zlikovci pokradli deset koles, med temi osem nezaklenjenih. V istem času so varnostni organi spravili na varno osem koles sumljivega izvora.

Prejšnjo nedeljo je 189 koroških trgovskih učencev prejelo pomočniška spričevala. Svečanost je bila v slavnostni dvorani trgovske zbornice ob navzočnosti predstavnikov deželne vlade, mestne občine, trgovske zbornice, delovnega urada ter zastopnikov poklicnih šol. Dva kandidata sta prestala izpite z odliko, 34 pa jih je padlo. Komercialni svetnik Paar je mlade trgovske pomočnike opozoril na veliko odgovornost trgovskega poklica v gospodarstvu ter dejal, da je na tem

Razpis

za sprejem učencev v kmetijsko šolo v Podravljah

Ravnateljstvo kmetijske šole v Podravljah razpisuje prijave učencev za vpis v prvi letnik v šolskem letu 1958/59.

Pogoji za sprejem so:

1. dovršena osnovna šola
2. starost najmanj 16 let

Interesenti naj vložijo lastnoročno napisano prošnjo na ravnateljstvo kmetijske šole in priložijo zadnje šolsko spričevalo.

Gojenci preživijo čas šolanja v internatu šole. Vzdrževalnina za celotno oskrbo znaša S 240 mesečno. Manj premožni gojenci lahko dosežejo znatne olajšave.

Med šolskim letom imajo gojenci pravico do otroških doklad in so oproščeni od služenja vojaškega roka.

Ostale informacije lahko dobite osebno ali pismeno pri ravnateljstvu kmetijske šole.

Interesenti naj vložijo prošnje najkasneje do 30. septembra na naslov: Kmetijska šola Podravlje (Föderlach) — pošta Podravlje.

Ravnateljstvo kmetijske šole
v Podravljah

V bolnišnici, kamor so ponesrečenega žagarja takoj prepeljali, so ugotovili, da je potrebna amputacija cele roke.

Minuli teden je smrt na cesti spet strahotno gospodarila, ko so šoferji, ki niso obvladali samih sebe in svojih vozil, povzročili veliko število nesreč. V vsej državi se je pripetilo 1777 prometnih nesreč z 42 mrtvimi in 1463 poškodovanimi osebami. Na Koroškem je bilo 215 prometnih nesreč, pri katerih so štiri osebe zgubile življenje, 174 pa jih je bilo ra-

Dentistka Helena Galle, Celovec — Klagenfurt, Bahnhofstrasse 38 b, je na dopustu. Z ordinacijo prične spet dne 8. septembra 1958.

njenih. Pri nesrečah so ugotovili, da so v 53 primerih šoferji pobegnili, v 68 primerih pa so bili vozniki pod vplivom alkohola.

V istem časovnem razdobju je bilo na Koroškem osem požarov, v vsej državi pa 51. Doslej ugotovljeno skupno škodo

področju potrebno izkoristiti vsako priložnost za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe.

V bistriškem potoku v Drveši vasi pri Pliberku so ugotovili množično umiranje rib. Pravijo, da je končalo na stotine postvri. Sedaj raziskujejo, kaj bi moglo biti vzrok tolikšnem umiranju rib.

V Beljaku se je neka 44-letna ženska vrgla pod vlak, ki jo je povozil. Precej pozneje so šele ugotovili njeno identiteto. Žena je že dalje časa trpela na depresiji ter poklicala celo dva zdravnika, da bi jo preiskala. Toda še preden sta zdravnika prispela, je poiskala smrt na železniškem tiru.

KOLENDAR

Petek, 15. avgust: V. M. D.
Sobota, 16. avgust: Joahim
Nedelja, 17. avgust: Hiacint
Ponedeljek, 18. avgust: Helena
Torek, 19. avgust: Ludovik
Sreda, 20. avgust: Bernard
Četrtek, 21. avgust: Ivana

Dež iz gozdov

Od kod prihaja voda, ki pada na zemeljsko površino v obliki dežja in drugih padavin? Znanost je že povsem zavrnila poenostavljeno razlago izvora dežja, češ da se vodni hlapi, ki se dvigajo iz oceanov, zbirajo v oblake, ki занesejo vodo nad celino, od koder se potem po rekah spet vrača v morje in tako opisuje večni krog. — Oblaki nastajajo večinoma iz vode, ki jo oddajajo z izhlapevanjem rastline na zemeljski površini!

Kako to, da je ponekod na našem planetu kar meter padavin, drugod pa vse leto komaj nekaj milimetrov? Predvsem zato, ker se voda s poraslih področij dviga v ozračje, potem pa se spet vrača na ista področja, v puščavskih pokrajinah pa taka izmenjava ni mogoča. Tistih nekaj milimetrov vode, ki jo prinesejo oblaki, prodre globoko v zemljo in se izgubi v podzemeljskih zbiralnikih. V puščavi ni rastištva, zato ni dežja, in narobe: ker ni dežja, ni rastištva...

V ZDA in v Sovjetski zvezi zadnje čase sadijo široke zelene pasove sredi obdelanih pokrajin, in sicer ne le zato, da bi zemljo zaščitili pred erozijo, marveč tudi zaradi tega, da bi privabili padavine ali jih vsaj pomnožili na področju, kjer sejejo bombaž ali žito. Tako uresničujejo starodavno ustno izročilo, da gozdovi »delajo« dež. Zgodovinski primer teh poskusov je Sredozemlje. Nihče sicer ne ve, koliko padavin je bilo pred 2000 leti v Tuniziji ali na Siciliji, znano pa je, da so imeli Rimljani, ki so na tistem področju gojili najrazličnejše kulture, povprečno več ploh, kot je dni v letu...

Angleški strokovnjak Law je znanstveno podprl te domneve. Ugotovil je, da na zemljišču, obraslem z nizko travo, prodre globoko v zemljo do štiri petine padavin, ostale pa izhlapijo neposredno ali posredno iz trave. Na pogozdenem področju prodre globlje v zemljo le tretjina vode, ker se je mnogo obdrži na listju, vejah in deblih. Z drugimi besedami: v gozdnatih pokrajinah se spremeni v talno vodo le tretjina padavin.

»Ne pogozdimo Anglije,« je rekel Law, »če hočemo imeti dovolj vode za mesta in industrijo!« Talna voda je za rastlinski svet izgubljena, gozdovi pa so neke vrste proizvajalci vode, ker vračajo v ozračje večino padavin in vodi tako omogočajo nadaljevanje večne krožne poti, kar koristi rastištvu.

Od smaragda do sodobnih očal

Minila so stoletja od izuma stekla do izdelave prvih naočnikov. Kakšne preglavice so imeli daljnovidni in kratkovidni ljudje pred izumom očal, vedo najbolje tisti, ki jih morajo nositi.

Kdo je izumil naočnike, ni znano. Znano je samo, da so prve prodajali v Italiji, način njihove izdelave pa so varovali kot največjo tajnost. Zdaj pa pogledmo, kako je bilo pred tem.

»Čim starejši smo, tem slabše vidimo,« tarnata rimska pisatelja Ciceron in Svetonij. Naposled je obema vid tako oslabil, da nista mogla sama več brati in pisati in sta morala najeti sužnje, da so jima brali in pisali.

Večina strokovnjakov je mnenja, da si rastlinskega sveta ni mogoče zamišljati brez rose, in sicer niti tam ne, kjer je sicer dovolj padavin. Pod določenimi pogoji bi bilo z roso mogoče gojiti rastline celo na tistih področjih, kjer skoraj nikoli ne dežuje. Praktični primer za to je Izrael, kjer rosa ohranja pri življenju večino kultur. V nekaterih izraelskih pokrajinah je običajnih padavin komaj petnajst centimetrov na leto, rose pa v istem obdobju četrta metra. Rosa se zbira samo na rastlinah, le majhen odstotek te vlage pade med rastlinami na zemljo. Počasi drsijo kapljice po listju in stebelcih proti zemlji in namakajo rastlinske korenine. Voda tako koristi samo rastlini. Razen tega je rosa obilnejša v toplih mesecih, torej takrat, kadar rastline potrebujejo več vlage.

Rimljani so znali izdelovati steklo, niso pa znali delati iz njega raznih koristnih predmetov: ogledal, okenskega stekla itd. Rimsko steklo je bilo kalno, polno mehurjev, in četudi bi tedaj kdo skušal napraviti naočnike, bi bili ti zelo slabi. Neron je bil kratkoviden. Silno rad pa je gledal gladiatorske boje. Da bi jih bolje videl, je uporabljal »naočnike«. V resnici si je pomagal z izbrušnim smaragdom. Smaragd je seveda zelo drag kamen in privoščiti si ga je mogel samo cesar. Razen tega je malo verjetno, da bi smaragd kaj prida izboljšal vid, ker je zelenkaste barve.

Neron je vladal kakega pol stoletja pred začetkom našega stoletja. Trinajst stoletij kasneje so začeli izdelovati prve steklene naočnike. V neki italijanski kroniki iz 13. stoletja je zapisano, da njen pisec ne more brati in pisati brez stekelc, ki jim pravijo naočniki in ki so jih šele nedavno izumili. Tudi pesnik Petrarca (1304 do 1374) se pritožuje, ker mora nositi očala. Prvi naočniki so imeli samo eno steklo. Ljudje so jih z roko držali pred očmi. Naposled se je nekdo domislil, da bi morali naočniki imeti dve stekelci, ker ima človek pač par oči. Nato so stekelci povezali s rakom, da si jih je človek nataknil na nos. Nekateri pa so stekelca pritrdili na čepico, ki so jo morali med branjem zato zmeraj imeti na glavi.

Sedanjim podobna očala pa so začeli izdelovati šele v 16. stoletju. Toda ljudje niso tedaj hodili k zdravniku, da bi jim on predpisal pravilno dioptrijo, marveč so kratko malo šli v trgovino in očala preizkusili. Konec 16. stoletja pa je znanstvenik Kepler odkril skrivnost vida in nato so počasi začeli razmišljati tudi o tem, da bi morali pravzaprav zdravniki svetovati, kakšna očala naj kdo nosi.

Tri milijarde svetlobnih let daleč bo segal novi radijski teleskop

Ameriški znanstveniki so pripravili načrte za nov radijski teleskop, s katerim bodo natančno proučevali vesolje. Ta teleskop bo prestrezal radijske valove nebesnih teles, ki so tako daleč, da jih ne zaznamuje niti največji optični teleskop na Mount Palomaru. Teleskop bo oddajal signale, ki se bodo odbijali od Lune ali od planetov, preden se bodo vrnili na zemljo. Gradbeni stroški bodo visoki: okoli 60 milijonov dolarjev.

Kolikor je doslej znano, bo imel teleskop premer 150 m, razen tega pa 20 m visoko anteno. Znanstveniki domnevajo, da bodo z njim prestregli signale z zvezd, ki so tri milijone svetlobnih let daleč od zemlje. Doslej so zvezdoslovci prestregli znake ene same tako oddaljene zvezde, ki so ji dali ime Signus-A. Domnevajo, da sta tam trčili dve galaktiki in da so zato nastali močni radijski valovi.

Če drži teorija, da je vesolje nastalo kot rezultat kozmične eksplozije, bi moralo imeti vesolje premer okoli 6 milijard svetlobnih let. Če bo nov radijski teleskop prestrezal signale, katerih viri so oddaljeni tri milijarde svetlobnih let, bodo torej znanstveniki segli do roba vesolja.

Mnogi strokovnjaki pa menijo, da se vesolje kar naprej razvija in je torej praktično brez meja. Če bodo zvezdoslovci ugotovili z novim radijskim teleskopom, da onstran šestih milijard svetlobnih let ni več galaktik, bi to znatno prispevalo k potrditvi teorije, da je vesolje posledica eksplozije. Seveda je pa tudi mogoče, da ima vesolje večji premer. Če bi torej odkrili še bolj oddaljene galaktike, bi to pomenilo, da vesolje nima meja. Naj bodo rezultati taki ali drugačni, nov radijski teleskop bo posredoval znanstvenikom raznih dežel vrsto novih podatkov v raziskovanju vesolja.

Ljudje čedalje slabše slišijo

Newyorški profesor Anglušen je izjavil, da ljudje čedalje slabše slišijo in pripomni, da zaostaja minimalna količina na določen način in v določenem času proizvedene zvočne energije, da bi človek ogleš. Ta ameriški zdravnik meni, da so najpogostejši povzročitelji prezgodnje oglušnosti stroji, v katerih pride do zgorevanja snovi pri visokih temperaturah, transformatorji in elektronski stroji.

Treslajev, ki jih ti stroji povzročajo, človeško uho ne dojema kot zvoke, toda če trajajo dalj časa, povzročijo stalno poškodbo slušnega organa, ne da bi človek kaj občutil. Nadzvočni valovi, pojasnjuje prof. Anglušen, učinkujejo na bobenček in občutljivo anatomijo človeškega ušesa prav tako kaor premočan človeški glas na kristalno čašico: oboje poči.

Pokličite me, če...

Po podatkih demografskega letopisa OZN za leto 1957 je Zahodni Berlin glede samomorov v svetovnem merilu na prvem mestu. Funkcionarji zahodnoberlinske policije in zdravstveni delavci pravijo, da je bilo lani na vsakih 100.000 prebivalcev po 34 samomorov.

Kdo so samomorilci? Večinoma moški in ženske v starosti 45 do 60 let. Ta pojav si razlagajo s tem, da imajo ljudje v omenjeni starostni dobi največ vzroka za strah, da ne bodo več dobili dela v primeru, če izgubijo sedanje službeno mesto. V minulih desetih letih je bilo v zahodnem delu Berlina med 2,25 milijona prebivalci povprečno okoli 100.000 brezposelnih.

Pred dvema letoma je spoznal zahodnoberlinski advokat dr. Julius Wissinger, da bo treba nekaj storiti, če hočejo znižati število samomorov. V vseh zahodnoberlinskih listih je objavil naslednji oglas: »Telefonirajte mi, preden se odločite za samomor!« Po začetnih uspehih se je organizacija dr. Wissingerja tako razvila, da

ima zdaj že številno ekipo sodelavcev, in sicer zdravnikov, advokatov ter članov raznih dobrodelnih društev. Po mnenju dr. Wissingerja je moralna opora poglavitna moč, ki jo lahko da njegova organizacija demoraliziranim ljudem v trenutku, ko se odločajo za samomor. Wissinger pripoveduje iz izkušenj, da je v večini primerov zadostoval že en sam razgovor s prizadetimi ljudmi o njihovih problemih in da so potem opustili misel na samomor.

V minulih dveh letih je iskalo pri dr. Wissingerju pomoči kakih 3000 ljudi. Okoli 300 so jih poslali v zdravstvene ustanove. Vsi ti ljudje potem niso več mislili na samomor. Wissingerjeva organizacija pa ne pomaga samo tistim, ki se oglašijo neposredno, marveč tudi onim, ki so jim ljudje v zadnjem trenutku preprečili samomor ali jih rešili. Tudi na tem področju je dosegla nenavadna organizacija precej uspeha. Rezultat se kaže v nenehnem nazadovanju števila samomorov v Zahodnem Berlinu.

rdečica. Srepa je gledal na Iztoka in z ostrim pogledom iskal misli za temnim čelom vojvode, kateremu je ždela težka skrb na obrvih. Jarožir je videl, da čaka Iztok trenutka, ko se umiri valovje. Tedaj izpregovori modrost in pove vojski, pijani od zmag, da si razbije glave in polomi tilnike ob močnem Solunu.

Ko so se umirili kriki, ko je samo še od daljnih dalj, od zbora tolpe in pastirjev, donela jeka kakor odmev, se je dvignil Iztok na skalo, kjer je stal starosta Bojan. Previdno je izpregovoril:

»Bratje Sloveni, bratje Antil Perun nas je vesel, sojenice se vesele, ker so stale ob rojstvu takih junakov, in bogovi so z nami, ker smo maščevali tudi njih oskrnjeno ime, ko smo kruto gonili krščenike. In sedaj — Solun!«

V tistem hipu je zavrelo med množico. Vsa vojska se je okrenila. Od vzhoda je gnil med vrste v divjem diru s potom, peno in prahom posutega konja poslanec. Iz hropečih prsi so mu kipele s sklanim, hripavim glasom besede poslanstva:

»Vojska — Bizanc — konjenica — nad nas!«

Sredi velmož je obstal na smrt zmučeni hunski konj. Noge je razpostavil na široko, stresal se in utripal po vseh mišicah, mladeč se je popel v sedlu kvišku, lovil v zmučenih prsih sape in izpovedal na glas:

»Po Solunski cesti od Bizanca jezdi voj-

ska nad nas. Načeluje ji veliki vojvoda iz carske straže Azbad.«

Po teh besedah se je mladeč sesedel, omahnil in padel na roke vojščakom, ki so priskočili in ga prestregli.

Narod je prevzela osuplost. Vsi velmoži, vojščaki in sami starešine so obmolknili in gledali na Iztoka.

Ko je vojvoda začul ime Azbadovo, ga je hipoma pretreslo kakor skrb. Prepričan je bil, da magister equitum ne jezdi iz Bizanca prazen in slaboten. Toda strah je takisto hipoma preminul. V srcu zaslišal kakor glas usode, kakor povelje.

»Ni ti dodeljeno, Iztoče, da bi pil sladkost z njenih ustnic, preden ne dovršiš dela. Ne nagne se ti cvet prej na prsi, dokler ne izgovoriš: Dokončano, tudi ti, Irena, tudi tvoje trpljenje je maščevano!«

Ob tej misli, da gre sedaj v boj zanj, samo zanj, mu je zažarelo obličje. Velmože je obilil ta plamen z veseljem, skrb je ginila, z lica vojvode je sevala nada. Nihče ni zboroval, nihče se posvetoval.

»Velevaj, Iztoče! Vojvoda si!«

Tako je izpregovoril starosta Bojan, zbor je pritrdil:

»Velevaj! Za teboj gremo vsi!«

Mladi Svarunič je zajezdil konja. Polzlačen šlem je švigal med vrstami, kakor bi s plamenico begal med gorivom in prižgal. Zdonela so povelja, zavzelo orožje, zarezgetali konji, zatrobili rogovi. Do noči je stala vojska v redu,

in preden je začudo okrvavljeno sonce utočilo v valovih, se je premaknila konjica in zdvijala od Topera po cesti sovražniku naproti.

Tolpa je poglala črede v hribe in se poskrila v šumih krog Topera. Njej je bilo naročeno, naj varuje plen in čuva ujetnike, dokler se ne povrne vojska.

Ko je legel mrak, je sredi gasnečih ognjev stal sam — Radovan.

»Ne bom potoval ponoči! Kako so me zapustili! Kakor oglodano kost. Lepo plačilo za trpljenje! Nazaj pojdi!« mi je naročil Iztok. Lahko jim boš utekel brez suma, ker bežijo bogatini iz mesta. Gotovo lahko. Ali zato ni treba mene goniti kakor pseta. Nazaj pojdi! Nazaj v Solun in pozdravi in povej in prosi in reci in pripelji jih sem. Seveda! Vsak bi jedel, če mu kdo strese v naročje. Prava ljubezen taka, če mora starec otemati za ženine. Takoj pojdi, nocoj, hitro, lepo te prosim, očka —

Radovan je oponašal Rada.

»Ne bom potoval ponoči, sem rekel in še pravim!«

Godec je jezen odšel v Toper in začel stikati po kletih. V pretoriju je zasledil še nedotaknjeno shrambo za vino in jedi. Zasadil je plamenico v prst, zakuril ogenj in začel večerjati. Po večerji je nagibal tako dolgo vrč k ustnicam, da je omagal ogenj in on. Naslonil se je z glavo na glinasto posogo in zaspal.

F. S. FINŽGAR

POD SVOBODNIM SONCEM

DRUGA KNJIGA POVEST DAVNIH DEDOV

84

Bojan je stegnil roke in pomirjal vojsko. Začel je vnovič.

»Vprašam vas, ali poznate boleost Svarunovo, ki ga ujeđa kakor kača, ker mu je ugrabljen edina, od vseh čislana?«

Vojska je nategnila v žalosten, grenkosti poln vzdih.

»Vprašam vas, kaj je naša dolžnost, ko smo zvedeli, kje biva ugrabljen Ljubinica?«

»Ponjo! Za njo!« je grmela vojska.

»Vprašam vas, ali tedaj tudi ponjo, če je za ozidjem, če biva v Solunu!«

»Nad Solun! Smrt, smrt Bizancu! Perun je z nami!«

Vojska je pobesnela, velmoži so dvignili meče, hrup je glušil kipenje morja in valov. Rado je ihtel od veselja, objemal mladce in ponavljal: »Nad Solun, nad Solun!«

Molčala sta edino dva, največja junaka, Iztok in Jarožir.

Brazgotina na čelu starega vojaka je čisto posinela, z ustnic mu je odbežala

ZA GOSPODINJO IN DOM

Poletno in jesensko delo pri jagodičevju

Komaj smo z nasadov pospravili pridelek, če moramo misliti na rodnost v prihodnjem letu in takoj začeti z delom čiščenja nasadov, škropljenje, gnojenje, obdelava — vse to moramo v nasadih jagodičja opraviti čimprej.

Kaj bomo delali v malinjakih?

Takoj po obiranju moramo porezati stare rozge, ki so letos obrodile. Če imamo v nasadu zgodnejše (n. pr. valjevko, mell promise) in poznejše sorte (prensens, jeličko), začnemo rezati stare rozge cenejših sort že medtem, ko še zorijo; tako bomo nasad najhitreje očistili. Rozge režemo tik ob zemlji, kajti ostanki starega lesa so skoraj vedno žarišče in skrivališče bolezni in škodljivcev. Obenem, ko režemo stare les, redčimo tudi pregoste mladike. V dobri zemlji pustimo v enem grmiču samo 12 srednje debelih mladik. Vse druge in one, ki so močno poškodovane od ličink malinove muhe ali pa sušice malin, takoj porežemo. Opozorjam, da predebele mladike niso odporne; zaradi hitre rasti je tkivo rahlo, povrhnjica pa pri takih steblih močno poka. Vsa stebela, ki smo jih porezali, takoj sežgemo. Mlade rozge, ki nimajo pokončne rasti, zvrstimo med žici, če je potrebno jih tudi prevežemo. Malinjak moramo čim hitreje očistiti, ker nas že čaka nujno delo: škropljenje nasadov. Če ni v radiu ali dnevnem časopisu glede zaščite malinjakov posebnih navodil, poskropimo nasade čimprej z 0,2 % lina-

nom ali 0,1 % ekatinom in 0,3 % dithanom. Škropljenje opravimo temeljito, posebno dobro je treba škropiti zemljo ob grmiščih, koreninski vrat in spodnjo tretjino malinovih stebel. Opozorjamo pa, da pridelovalci malin redno poslušajte navodila v radiu in časopisu, kdaj in kako zatiramo malinovo muho!

Zelo važno je, da malinjake — enako tudi nasade črnega ribeza in jagod — takoj po obiranju pognojimo z mineralnimi gnojili. Z gnojenjem je treba pohiteti iz dveh vzrokov: prvič, pridelek in močna rast grmičev je zemljo močno izčrpala. Rodni brsti na mladikah se oblikujejo že jeseni, ti pa potrebujejo za svoj razvoj veliko hranilnih snovi. Samo dobro prehranjeni grmiči, bodo oblikovali veliko rodni brstov. Z gnojenjem ne smemo odlagati, ker dušična gnojila zavlečejo rast, les pozno dozori in stebela pozimi lahko pozebejo.

Če v nasadih ni posebnih znakov pomanjkanja, pognojimo mlade nasade s 130 kg amonsulfata, 130 kg kalijeve soli in 130 kg superfosfata, rodne nasade pa z 200 kg amonsulfata, 250 kg superfosfata in 200 kg kalijeve soli. Če je rast mladik bujna, povečajmo količino superfosfata in znižajmo količino dušičnih gnojil!

Takoj, ko smo nasadom pognojili, je treba malinjake okopati. V vrstah okopavamo ročno, če nasad obdelujemo, pa medvrstni prostor obdelamo z okopalnikom. S tem smo jesensko delo v nasadu končali in z okopavanjem prenehamo do zimske obdelave.

Kaj pa v ribezovih nasadih?

Tudi za črni ribez veljajo podobni ukrepi, le da črni ribez v tem mesecu še ne obrezujemo — porežemo pa vse vejice, ki smo jih pri obiranju nalomili.

Črni ribez zelo pogosto napada ribezova rja in listna pegavost. Zato je potrebno takoj, ko smo pridelek obrali, nasade temeljito poskropiti z 0,3 % dithanom ali 1 % bakrenim apnom ali 1 % bordojsko brozgo, z dodatkom 0,2 % lindana. Enako škropljenje je potrebno v vlažnem poletju večkrat ponoviti.

Tudi ribezove nasade moramo po obiranju pognojiti z 150 kg amonsulfata, 100 kg kalijeve soli in 50 kg superfosfata, če so nasadi mladi, v rodni nasadih pa: 250 kg amonsulfata, 200 kg superfosfata in 200 kg kalijeve soli.

Ribezove nasade je treba enako obdelati, kakor je bilo omenjeno za maline.

In v nasadih jagod?

Jagode smo takoj po bratvi že okopali in pognojili z mineralnimi gnojili. Kdor tega še ni storil, naj opravi čimprej. Takoj naj potrosi: 200 kg amonsulfata, 250 kg superfosfata in 10 kg kalijeve soli. V tem času je važno, da vsak pridelovalec nasade jagod pravilno redči. Jagode razvijajo številne pritlike, ki se na členkih ukorenijo. Naša naloga je, da pustimo samo one sadike, ki so se razvile v smeri vrst in so med seboj oddaljene vsaj 15 cm. Na enak oddaljenosti pustimo še eno, največ 2 sadike, ki so se razvile levo in desno od matične rastline. Vse druge sadike in vitice sproti porežemo.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Sadje in njegov vpliv na zdravje človeka

Sadje nima pomembne kalorične vrednosti, pač pa je zaradi vitaminov in velikih količin mineralnih in zaščitnih snovi za človekovo zdravje nepogrešljivo. Večina sadnih vrst je lahko prebavljiva, vendar po uživanju sadja ne smemo piti vode. Surovo sadje ima veliko večjo vrednost kot kuhano, ker se pri kuhanju vsaj delno uničijo vitamini. Ker je neposredno pod lupino največ koristnih snovi, sadja ne smemo lupiti, pač pa je treba lupino dobro prežvečiti. Otrokom in ljudem, ki ne morejo žvečiti, sadje nstrgamo skupaj z lupino.

Če hočemo urediti naše prebavne organe, uživajmo nekaj tednov sadje jutraj in zvečer, opoldanski obed naj pa ostane kakor smo ga vajeni. Za presnovo telesnih sokov uporabimo najprej po pol kilo-

grama različnega sadja na dan in potem to količino stopnjujemo do 2 in pol kilograma. Nato pa zopet polagoma zmanjšujemo dnevno količino sadja. Najbolj izdatno je sadje jutraj. Kdor si ga lahko odtrga, naj si ga odtrga in naj še preden ga sonce razgreje. To naj bo prvi dnevni obrok posebno za ljudi, ki imajo slabe živce. Uživajmo pa zmeraj le zrelo sadje. Po nekaj tednih se boste čutili poživljeni. Kupljeno sadje pa je treba zmeraj najprej dobro oprati.

Za obolenja, ki so v zvezi s presnavljanjem, je zelo koristno večtedensko zdravljenje z 1 do 3 kg grozdja dnevno. Eno do dvodnevno zdravljenje z jabolki pozdravi vnetja prebavnih cev, suhe borovnice rahlo zapirajo, suhe slive in fige, namočene v vodi, so lahko odvajalno sredstvo.

upravlja in hitel k carici ter jo objel. Njena glava se je trudno naslonila na njegove prsi.

»O sveta, edina, kdo ti je ranil srce? Govori, na Krista, zakaj si užaljena?«

Pogladil je z roko valovite lase, ki so kipele izpod oglavnice. Kakor trudna je dvignila glavo in ga pogledala.

»Ali naj se venča despojna z diademom radosti, ko se upogiba pod težo glava največjega gospoda zemlje in morja?«

Upravdi so od čutja trudne oči zažarele v čudovitem ognju, kakor ga ukreše najstrastnejša ljubezen. Drhteč jo je privel k sebi in poljubil.

Rahlo se je umaknila za korak od njega. »Despot, ni ugasnila luč v moji sobi, ker ne ugasne v tvoji. Iskale so moje misli pomoči zate. Ob tej uri se mi je rodila misel, katere ne zametuj, kakor nisi drugih in se nisi varal.«

»Ne zavržem je! S teboj je božja mo-drost!«

»Koga bi nad barbare? Ni poveljnika, ni vojakov? Je poveljnik, so vojaki. Vojaki leže v Tzurulu, brezdelje uniči te najboljše jezdece; poveljnik je v Bizancu, naj gre, naj zmaga barbare — Azbad.«

Samo za hip je preudaril Upravda: Konjica v Tzurulu varuje Bizanc, resnično, zato naj gre barbarom naproti!

»O, despojna! Svečnik peteroramniki ulijem od zlata v dar sveti Sofiji, ki te je navdihnila. Zgodi naj se!«

Citrona za vse

V gospodinjstvu citrone vse premalo upoštevamo in cenimo, čeprav jo moremo uporabljati na vse mogoče načine. Ker vsebuje C vitamin, pojejm vsak dan polovico tega sadeža, da zacelimo krvaveče dlesni. Pri prehladu nas vroča limonada krepi in pospešuje izločanje sluzi. Nič nas v vročini bolj ne osveži kot kozarec sveže limonade. V kuhinji nam služi kot do-datek pri pecivu, da izboljšamo okus, pridenemo sok in lupino. S sokom najbolj zanesljivo odstranimo madeže z rok in tkanin, ki smo jih dobile pri lupljenju zelenjave in sadja. Tudi za osvežitev kože je citrussin sok izvrstno sredstvo. In končno še nekaj: če vsadimo citrone pečke, nam zraste lepo zelenje, pa čeprav ne rodi sadu.

Deset nasvetov vašim otrokom

Nevarnost na cesti je za otroke vedno velika. Kako bi jih pravilno na te nevarnosti opozorili? Predvsem jih nikar ne plašimo po nepotrebnem, tako da se bodo bali vsega. Raje jim dajmo dobre nasvete. Evo kaj svetuje otrokom župan nekega ameriškega mesta:

1. Nič avtostopa. Ne vstopajte v avto, katerega šofer vam je nepoznan.
2. Ne sprejemajte nikoli denarja ali daril od ljudi, ki jih ne poznate.
3. Če vas neznanec nagovori in vpraša za ulico, mu vljudno odgovorite, ne da bi ga tja tudi spremili.
4. Ne hodite nikamor, ne da bi o tem prej obvestili starše.
5. Ne sprejmite naročil od neznancev, ne da bi vprašali svoje starše za nasvet.
6. Ne igrajte se sami na zapuščenih krajih, v porušeni hišah ali v gozdu.
7. Ne dovolite nobenemu neznancu, da bi se vas dotaknil.
8. Ne hodite sami v kino.
9. Ne delajte sami dolgih izletov s kolesom.
10. Ne ostajajte pozno na cesti. Če se pa morate že zakasnit, potem pa obvestite po možnosti starše, da bodo vedeli, kje ste.

In lasje?

Mastni lasje se veselijo sonca — to naj bo tolažba za tiste, ki zaradi tega obupujejo! Torej — čimveč na sonce, zvečer pa krtačo v roke. Vendar pa si preberite še te nasvete. Perite mastne lase v raztopini — 1 liter vode in 40 gramov boraksa. Ali pa poskusite z milnim špiritom: izmenoma, jedilno žlico milnega špita in žlico tople vode vtirajte v lase; ponovite trikrat in lase zatem dobro splaknite. Tudi kura z žveplenim oljem ne bi bila napak. Če se maščoba le ne bo zmanjšala, poskusite enkrat tedensko z žveplenim pudrom. Pri tem vtirajte puder s prsti v razčesane lase. Kritični primeri pa se zdravijo seveda po nasvetu zdravnika za kožne bolezni: višinsko sonce ali vitamin B⁵ (notranje in zunanje zdravljenje).

»Ti si pomišljal, ker se bojiš za Bizanc! Ne boj se za mesto! Na ozidje pojde Teodora, preden se zamaje prestol, na katerem sediva! In pred barbari se ne bo tresel nikdar — prestol krščenikov!«

Teodora je vzkipela in dvignila desnico izpod oglavnice, da je zablestel beli lak. Upravda ga je z obema rokama prijel in hvaležno poljubil.

Teodora je odšla, krog ustnic ji je poigral tih smeh, dokler ni glasno zadonel, ko je legla na divan kakor deklica iz hipodroma, ker je prevarila dva ljubimca, da se poigra s tretjim.

Upravda je razmišljal do jutra o despojinem svetu. Sa mje dobro vedel za konjenico v Tzurulu. Toda da bi od vrat Bizanca pošiljal vojake? Ne! Carica je rekla: Na ozidje pojdem! Da, prav ima. Bizanc se lahko ubrani.

Takoj je spisal dekret, s katerim je imenoval Azbada, magistra equitum, za vrhovnega poveljnika carske vojske v Traciji in Iliriji z nalogo, da prežene barbare čez Hem in prek Donave. Narekoval je hkrati tajniku poseben ukaz, da morajo izročiti vse trdnjave po Astiki in Traciji in Meziji, vsa mesta, predvsem Drenopelj, dve tretjini pehote in konjenišva pod povelje Azbada, da osvobodi zemljo od barbarov.

(Nadaljevanje sledi)

Sveče v domači hiši

Včasih zmanjka elektrike, gospodinja, ki ima nujno delo, si mora pomagati s petrolejko ali pa s svečami. Sveče pa učinkujejo zelo dekorativno zlasti ob kaki posebni slavnosti, na primer praznovanju obletnice, rojstnega dneva itd. V takem primeru bo vzdušje še posebno prijetno, če boste elektriko povsem nadomestili s svečami.

Izberite si sveče takšne barve, da bodo v skladu z osnovnimi toni sobe, kjer bo praznovanje ali slavlje. Zlasti lepo učinkujejo rdeče sveče.

Nekoč bele, zaradi starosti orumenele sveče boste najbolje osvežile s krpo, ki jo namočite v petrolej, potem pa sveče obrišete z drugo krpo, namočeno v hladno vodo. Tudi obledelim zelenim in rdečim svečam boste tako vrnili sveži videz.

Zlomljeno svečo lahko zlepíte, če jo zavijete v pergament in zlomljeno mesto držite nad drugo gorečo svečo. Svečnike, na katerih se poznajo sledovi loja ali parafina, boste najlepše očistili, če jih polijete s kropom.

Ko se je bila po Bizancu raznesla vest o pohodu barbarov, je Upravdi posinjela polt na suhem licu. Vse noči je gorela svetilka v njegovi sobi in vsako uro mu je silenciarij poročal o novih grozotah barbarov, o katerih so pripovedovali begunci. Despot je preklinjal Tunjuša, se oziral hkrati skozi okno na dovršeno kupolo sv. Sofije in molil za dar modrosti.

Toda vtem, ko je Justinijan upogibal tilnik pod jarmom skrbi, ki so se nenadoma navalile nanj, se je carica veselila pohoda barbarov. Do duše je bila uverjena, da je to Iztokovo delo. Zakaj njeni ovaduhi so prisluškali šepetanju po tabernah, namigavanju po forih, ugibanju med vojak in glasni sodbi brezposelnih bosjakov, ki so drli na jesen v Bizanc. In ves Bizanc je sodil, da je ta pohod barbarov, ki kakor pravilna vojska napadajo carske vojake na planem, delo in sad Iztokov. Ničemerne in pekla rana carstva, ki so jo zasekali Slovenci. Dasi je črtila s satanskim črtom Iztoka, je bilo gizdavosti toliko v njeni duši, da je bila ponosna na svojo ljubezen, ker je v Iztoku ljubila tako slavnega vojvodo. Zaskrbelo jo je edino to, kaj ko bi se zavedel Upravda, da je prav za prav ona vžgala ta strašni plamen maščevanja v Iztoku. Kakor bi se zasvetil iz noči meč in ji nastavil rez na vrat, tako se je hipoma domislila Teodora Iztokovega pisma. Davno je bil že uničen ta mali košček pregamenta, davno

ni prišel do Upravde noben senator več, kateri je tedaj slišal to pismo. Tedaj despot ni verjel. Ko bi pa danes kdo vstal in mu v brdikosti polnih urah rekel: To je Iztok, to je Orion, katerega je carica... Mrzlo jo je spreletelo, ko se je domislila Azbada, ki je z njo in zanjo kovaril. In odkar ji ni vrnil Irene, ni izpolnil njenega povelja, ker ga ni mogel, odlej ga je mrzila, poniževala. Če se maščuje magister equitum, če gre do Upravde general palatincev —?

Teodori se je kljub bajni svetlobi razkošnih lestencev zameglilo pred očmi. Vedela je, da despota muči ljubosumje. Kolikrat mu je že zagrnila oči, iz katerih so kričali dvomi, s kopreno, z gorkim objemom, s kipečim ustnicami, razpaljenimi od verolomnih poljubov. In če bi sedaj Azbad, ki toliko ve, če bi govoril in Upravdi zlomil vero vanjo —

»Proč, proč z dvor! Nad Slovene!«

V pozni noči je oblekla preprosto platneno haljo, razpustila lase, zavila glavo v oglavnico in šla kakor spokoren menih k despotu.

Upravda je hodil po sobi, glava mu je bila sklonjena globoko na prsi. Teodora je neslišno odgrnila zaveso in obstala. Ko se je obrnil despot proti vratom, je stresnil z glavo, dvignil koščene roke in ostrmel. Teodora je nagnila glavo in ni izpregovorila.

»O, despojna!« je vzkliknil otožno

JANEZ KAJZER:

Zvoki razglašene pozavne

Iz razsvetljene plesne dvorane so uharjali zvoki pozavne in se porazgubljali v večernem polmrazu in prozorni megli, ki je lezla v ulico. V drevoredu je stala Božena že pol ure na istem mestu in pogledovala po ulici, kot da koga pričakuje. Mimo nje so se sprehajali ljudje, držali so se za roke, šepetali o stvareh, ki si jih lahko samo slutil. Tiha radost je bila v njihovih očeh, zasanjan je bil njihov korak. Nihče ni opazil Božene, skrite v sencah drevoreda.

Vsak hip bo tu, je pomislila Božena. Marijan, ime, ki bo za vedno lebdelo na njenih ustnicah. Nocoj mu bo čestitala k diplomu, včeraj je postal inženir. Ali se bo v svoji sreči spomnil, da tudi njegova Boženka praznuje svoj sedemnajsti rojstni dan? »Tole cvetje in najlepši ples za mojo Boženko.« Prav tako ji bo dejal kot pred letom dni, ko sta se srečala drugič ali tretjič, on, vsa majhna, zasanjana v ideale, on velik, močan in pogumen.

Takrat je zapisala v svoj dnevnik: »Ko sva zaplesala v taktu ritmičnega fokstrota, se mi je zdelo, da sva zaplavala v brezkončen sen o lepoti. Iz čudovitih sanj sem se zbudila, ko so že vsi odhajali.«

Kako nepopolno in nesmiselno je bilo moje življenje pred njim, je pomislila. Saj sem se obnašala kakor otrok.

Spet se je videla, kako skupaj s svojimi sošolkami čaka pred Opero oboževanega pevca, spet se vidi v gruči, ki hiti za pevcem, glasno si pripovedujejo podrobnosti o čarobnem glasu nedosegljivega junaka in se hudujejo na njegovo ženo, ki je glavna cvira na poti do uresničitve njihovih lepih želja.

Takrat je očeta preprosila, naj jo pusti na plesne vaje. »Vse moje sošolke plešajo,« ga je prepričevala. »To spada k splošni izobrazbi.«

Spominjala se je vsakega giba plesnega učitelja. Stela je plesne korake, da se ne bi zmotila. Dokler ni prišel Marijan. »Teneje se me okleni!« ji je prišepnil. Uganil je, da šteje korake. Nasmehnil se je. Odslej je plesala po njegovem, ne da bi sploh na kaj mislila. Marijan je znal vse. Njena roka se je oklepala njegovih ramen. Njegove oči so bile dobre.

Po tretji plesni vaji jo je spremil do doma. Deževalo je, ona pa je bila brez dežnika. Marijan ji je ponudil svoje spremstvo. Nerodno mu je podala roko in čudno lepo se ji je zdelo. Govoril je skoraj samo on. Razlagal ji je svoje načrte, pripovedoval ji je o predavanjih. Tik pred njenim domom ji je rekel: »Boženka, ti si zame majhna zvezdica. Nekaj imava skupnega. Drugič ti bom pripovedoval o tem.« Božena je molčala. Dolgo v noč ni mogla zaspati, premišljevala je o tem, kar ji je rekel.

Poljubil jo je mnogo pozneje. Takrat je vedela, zakaj so ljudje srečni. Čutila je, da je Marijan za vedno postal njen.

Poleti ga ni bilo v mestu. Moral je opravljati prakso. Pisal ji je samo dvakrat. Sporočil ji je, da misli nanjo in da se bo kmalu vrnil. Drugič ji je poslal razglednico z izleta, na katero so se podpisali vsi, ki so bili z njim.

Vrnil se je šele septembra, ves zarjavel od sonca in še bolj nasmejan.

»Boženka, moj mali otrok,« je rekel, ko sta se videla prvič. Pozneje sta se srečevala redkeje. To je bilo zaradi bližnje diplome, moral je veliko študirati. »Po diplomu se bova videla vsak dan,« ji je obljubil nekega dne, ko se mu je še posebno mudilo in tega ni mogel dovolj dobro skriti.

Božena se je zganila. Ali ne prihaja? Da, bil je on. Hitel je proti njej s tistim lahkim in gotovim korakom, ki ga je vedno prepoznala.

Sedaj se je ustavil ob njej. Ni več študent, je pomislila. Včeraj je postal inženir. Nežno jo je prijel za roko in ji jo stisnil.

»Poslušaj me, Boženka,« ji je rekel. »Zelo malo časa imam.«

Zazeblo jo je. Začudeno ga je pogledala. Tako resno je zrl.

Začel je govoriti o nepomembnih stvareh. Potem je hitro položil svojo roko v njene dlani in pokazal na svoj prstan.

Ni razumela.

»Danes dopoldne sem se poročil,« je šepnil. »Še nocoj bom odpotoval. Dobil sem stanovanje.«

Molčala je.

»Saj nisi mislila, da je bilo med nama kaj več kot prijateljstvo.«

Ni mogla doumeti v enem samem hipu.

»Bodi močna, Boženka, moj mali otrok,« je šepetal. »Vedno se te bom spominjal. V moje življenje si prinesla svetlobo. Mlada si še, razumela boš. Moral sem storiti.«

Z ustnicami se je dotaknil njenega mrzlega čela. Ni se zganila. Stiskal ji je roko, govoril je hlastno in dolgo. Ničesar ni slišala, ničesar ni hotela razumeti.

Zvoki pozavne in plesne dvorane so postajali tišji, vpila jih je megla, potem so

WILLIAM SAROYAN:

Cadillac naprodaj

Zmerom, karad človek misli, da lahko tvega in komu kaj natvezi ali obesi, n. pr. slab, obrabljen avto, nasede sam, ker ljudje ne gredo več na limanice, ker se ne dajo več opehariti; razen če že tako ali tako nameravajo kupiti star avto. Pred petimi leti sem prodal tedensko povprečno po dva stara avtomobila, zdaj pa sem vesel, če ne prodam vsak dan po dva. Ljudje, ki zdaj kupujejo stare avtomobile, bi zadavili slehernega človeka, ki bi jih poskusil pregovoriti, naj jih ne kupujejo. Ljudje hočejo pač imeti stare avtomobile. Zmerom sem jih skušal prepričati, da bi morali imeti star avto, toda to sem delal, ko še nisem vedel, da zapravljam čas. To sem delal, ko še nisem vedel, da ljudje nočejo več, da bi jih kdo prepričeval.

Zdaj se potikam samo še po trgu starih avtomobilov in čakam, da pridejo ljudje in vprašajo po klopotalih, ki jih razkazujejo.

Natanko jim pojasnim, kaj bodo dobili, pa vse kaže, da jih to prav nič ne moti, da jih nikakor ne odvrne od kupčije, če so si vtepli v glavo, da se morajo voziti z avtomobilom. Ljudje kratko malo vztrajajo na tem, da ti vsilijo aro in se odpelejo. V prejšnjih časih sem bil zelo ponosen in ves srečen, če sem prodal star avto, zdaj pa me vsakokrat nekoliko boli srce, če pride kdo in me prisili, da mu prodam starinsko klopotalo. Zdi se mi, da sem nesposoben in nepotreben, ker vem, da nikomur ne prodam nič poštenega. Človekova volja je sveta.

Vsak dan jih pride na stotine, moških žensk, otrok, in vsak hoče imeti star avto; in vse, kar storim, je to, da jim pustim njihovo voljo. Ne barantam, ker bi bilo to brez pomena. Stara dama, ki ne zna šofirati, hoče kupiti staro trobilo, ker je zeleno; čemu bi ji prigovarjal, naj tega ne stori? Povem ji resnico o starem vozilu, pa ga vzlic temu kupi, drugi dan jo pa vidim, kako vozi s hitrostjo 66 kilometrov na uro po cesti. Obležena je športno, radio poje na ves glas, pevec popevk se dere: »Globoko v srcu moj!« Moj bog, kako lepo in strašno je vse to. Potem pride fantič, komaj dvanajst let mu je, pride z enajstimi dolarji, ki jih je prihranil; vedeti hoče, koliko stane najcenejši avto na trgu. In pokažem mu chevrolet letnik 1922. kakršne prodajamo še sedem let po petnajst dolarjev. Fantič skoči vanj, prime za volan in pravi, da se hoče odpeljati domov po štiri dolarje, kolikor mu manjka do kupnine. Vrne se s svojim odraslim bratom, ki podpiše zanj papirje, in v naslednjem trenutku vidim, da sta vzdignila pokrov in da popravljata motor. Po mojem mnenju je bilo staro škaflo prav tako nemogoče premakniti z mesta kakor bronastega konja v parku; toda čez tri ure se je to zgodilo in ves trg je zavil v dim in brnenje. Ogledal se je stari chevrolet.

Zadnjega aprila pa je prišel mlad Filipinec, ki je delal na neki farmi v okolici Bakerfielda in prihranil nekaj denarja. »Za prihranke,« je dejal, »bi rad kupil velik športni packard.« No da, imel sem to orjaško vojno ladjo v obliki packarda, ki je bil obležal pred kakimi sedmimi leti v puščavi, natanko južno od Pixleya, pa nisem hotel fanta opehariti in zato sem mu

še obupno zahreščali, kot da se hočejo poslednjič izkričati. Mrtva tišina je polnila ulico, po kateri je stopala Božena. »Bila sem samo njegov mali otrok,« si je ponavljala.

Neslišno je odprla hišna vrata in vlažnih oči skušala obnavljati dogodke... Pozabila mu je čestitati k diplomu... On se ni spomnil njenega rojstnega dneva... Take drobne darove je poklanjal drugemu bitju. Hlipajoč je zaspala v nemiren sen. Dozdevalo se ji je, da plava visoko med oblaki in se med jokom krohoče. Vse okoli nje molči. Potem utihne in postane majhna drobna zvezdica, ki s svojo svetlobo razveseljuje pozne večerne sprehalce.

rekel, da nimam velikega športnega packarda, razen starega, ki pa ima bistveno napako v motorju, tako da ne vozi.

»Koliko pa stane?« je vprašal.

Bil je brez cene. Nikoli nisem pomislil na to, da bi mu določil ceno, ker sem bil zadovoljen, da ga imam kot nekakšno vabo na trgu, zgolj zato, da zapolnjuje prostor. Mislim sem, da bom storil fantu uslugo, če določim tako visoko ceno, da mu bo izbila iz glave misel, da bi ga kupil.

»Da,« sem rekel, »ta avto je precej drag. Kakih 75 dolarjev bi morali dati zanj.«

»Vzamem ga,« je dejal fant.

Iz žepov je privlekel najrazličnejše novce in jela sva jih šteti. Imel je nekaj nad 75 dolarjev. Izpolnil sem papirje in fant

Torbica iz krokodiljega usnja

Petnajst let in čez sta živela Alice in Gaston nadvse srečno zakonsko življenje v Nancyju. Njuna ljubezen je bila sicer starejša. Spoznala sta se že, ko je bilo Alici petnajst, njemu pa devetnajst let. Ali Alicini starši so bili malce staromodni in tako je moral Gaston nekoliko počakati, nato sta se poročila in, kot rečeno, bila srečna petnajst let in čez. V Nancyju.

Nekega dne pa je bil Gaston imenovan za direktorja svoje družbe, k čemur je seveda sledila preselitev v Pariz. Tam sta se oba počutila nadvse prijetno in je resnično precej vode preteklo, ko je Alice ugotovila, da je pravzaprav osamljena, saj so soproga nujni poslovni opravki prenekaterikrat ovirali pri izvrševanju rodbinskih dolžnosti...

Alice se je pogovorila s svojo prijateljico Renato in ta je seveda takoj odločila, da je treba tej osamljenosti najti konec. Ta konec se je imenoval Jean — prijeten, dobro vzgojen, mlad mož, iz dobre družine, desna roka svojega očeta, bankirja. In ker je znano, da bankirji za svoje posle ne potrebujejo vedno obeh rok, je imel simpatični Jean dovolj časa in možnosti, tolažiti osamljeno bitje.

Tako sta Alice in Jean kar prijetno in uspešno preganjala dolgčas, pri tem pa ravnala previdno, da ne bi po nepotrebnem razburjala rogonosca, ki je bil do vratu zakopan v svoje poslovne zadeve. Darila, s katerimi je mladi kavalir razveseljeval gospo, ki ni prenašala dolgočasje, so bila take narave, da bi mogla Alice brez posebnega truda prepričati svojega moža o svojem lastnem veselju do zbiranja in kupovanja teh predmetov.

Ob njenem rojstnem dnevu pa ji je Jean podaril prekrasno torbico iz krokodiljega usnja. Alice se je je sprva razveselila, potem pa se je prestrašila, ker nikakor ni mogla najti dovolj opravičljivega razloga za lastništvo te torbice. In spet je bila pri roki nepogrešljiva Renata, s katero sta skovali zelo posrečen načrt.

Naslednji večer so bili gostje v hiši in po večerji je Alice zaupala svojemu sooprogu, da je neka njena prijateljica v denarni stiski in bi ji zato prodala to čudovito torbico — ali ni res prekrasna! — za vsega 2000 frankov. Gaston je razumel položaj, posebno še, ker je bila torbica vredna najmanj 10.000 frankov, — kupil torbico in jo zaklenil v svojo pisalno mizo.

jih je podpisal. Rekel je, da se popoldne vrne s prijatelji. Potem vzame avto. Čez dve uri se je vrnil z enajstimi čedno oblečenimi Filipinci z imeni Thorps, Scott, Avery in podobno. Vsak je imel torbo z orodjem in drugo ropotijo. Odložili so plašče, zavijali rokave in se lotili dela.

Potem so se vsi stlačili v avto in se počasi odpeljali po trgu; pri tem je motor brnel komaj tako, kakor brni motor avtomobila, ki so ga pravkar pripeljali iz tovarne.

Kar verjeti nisem mogel, da prav vidim in slišim. Stopal sem kraj fanta pri volanu, Vernona Roxasa, ko je avto odpeljal s trga. »Vernon,« sem dejal, »vi, fantje, ste mi pravkar posredovali največji nauk, kar jih lahko posredujemo moškemu.«

»Po našem mnenju,« je rekel Vernon, »bo prevozil ta avto 75.000 kilometrov, preden ne bo več za rabo.«

»Da,« sem dejal, »o tem niti najmanj ne dvomim. Pravzaprav sem prepričan, da bo vozil, dokler boste vi, fantje, to hoteli.«

In nikar ne mislite, da gre tu za avto. Nikar ne mislite, da gre za motor. Gre za ljudi, za velikansko človeško moč. Ne gre za stroj, gre za zaupanje v samega sebe.

Stojim kratko malo na trgu in občudujem voljo ljudi, moških, žensk in otrok, kako prevzamejo obrabljen in izčrpan stroj in mu vdihnejo novo in radostno življenje.

Vi ste prvi moški, ki je prišel v zadnjih šestih mesecih na trg in ki me ni prisilil, da bi mu prodal avto. Rad bi vam stisnil roko. Poštenjak sem kakor vi in kakor vi sem tudi jaz prepričan, da so vsi avtomobili tu brez vrednosti, neuporabni in nepremični.

Če pa hočete kljub temu poskusiti: nič me ne bi bolj presenetilo in če se je tudi vaše srce ogrelo za to, da bi se vozili s cadillacom, prosim, tu je cadillac, in želim vam mnogo sreče.

V naslednjih dneh si je Alice dala izplačati 2000 frankov, na torbico pa je čakala zaman. Tedaj se ji je porodila strašna sumnja, da je njen dobri Gaston morda podaril torbico kaki drugi koprneči osebi. Razčistiti pa zamotane stvari tudi ni mogla kar tako — saj ne bi mogli trditi, da je imela popolnoma čisto vest.

Sicer tako lepi jesenski sprehodi so se ji v septembru do kraja priskutili, v oktobru ni bilo nič boljše in šele novembrske megle so bile primerno ozadje za njeno mračna razpoloženja. Ko pa je 18. novembra prišla k zajtrku, je bil na mizi velik šopek rož, pod njim pa nesrečna torbica. Gaston je prijetno presenečenje kratko pojasnil: »Danes je najina 20. obletnica poroke.« Naakr sta se objela in Alice se je — razumljivo — razveselila darila kot otrok, posebno še, ker je našla v torbici še 50.000 frankov. Ob tem dejstvu je še enkrat poljubila Gastona in se končno razjokala od ganotja, ker je Gaston ni prevaral.

Po zajtrku je Gaston odšel po svojih poslovnih poteh, Alice pa je nemudoma napisala Jeanu pisemce, v katerem mu je sporočila, da se ji zdi do nadaljnjega primerneje, če se ne vidita več.

Za dobro voljo

Naglo popravljeno

Direktor restavracije je prav tisti hip vstopil v jedilnico, ko jo je novi natakarnaglo ubral iz nje. V dvorani je na ves glas razsajal neki gost.

— Kaj pa je? — je vprašal direktor.

— Takoj odpustite tega natakarnagla! — je zahteval gost in gledal pri tem na jajce, ki mu ga je natakarnagel prinesel.

— Zelo mi je žal, da jajce ni bilo povsem sveže, toda zaradi tega vendar ne bom odpustil natakarnagla. Saj ni mogel vedeti, da je bil v jajcu piščanec...

— tega tudi ne trdim — pravi spet gost. — Toda ko sem mu rekel, da je v jajcu piščanec, mi je pobral žličko in mi prinesel nož in vilice...

Ni zdravila

Zdravnik: — Običajen prehlad z nahanomimate.

Pacient: — Kaj mi svetujete?

Zdravnik: — Nekaj žepnih robcev.

Obisk na Koroškem velesejmu narekuje tudi marsikatero obrobno opazko

Bolj kot navadno so v teh dneh zasedeni vlaki in avtobusi, ki vozijo v Celovec, ker so za obisk velesejma dovolili popust pri voznih cenah. Številno obiskovalcev pa prihaja z lastnimi motornimi vozili in zagotavljajo, da je obisk velike gospodarske prireditve tudi letos zadovoljiv. Rekordni obisk so zaznamovali v nedeljo, ko je šlo skozi velesejska vrata skoraj 33.000 ljudi.

Večina obiskovalcev se pomika na velesejem skozi Kempfstrasse, mimo impozantnega nebotičnika, ki nudi mnogim premožnim strankam udobna in moderna stanovanja. Neprijeten vtis pa napravi slika nekaj korakov dalje, ko tik pred vhom na velesejmu na obeh straneh ceste stojijo zastarele barake, v katerih tudi živijo ljudje. Siromašna bivališča ne delajo časti mestu, še manj pa so primerna kot nekaj uvod v veliko razstavo.

Ceno za dnevne vstopnice so letos spet dvignili in znaša tokrat 8 šilingov. Pri vhom stojijo odnosno redijo uniformirani vratarji, ki znajo več jezikov ter je pri enem na znački vtisnjeno tudi: Slovenski. Ob tej priložnosti z zadovoljstvom ugotavljamo, da so letos izdali prospekt za avstrijske velesejme v mnogih jezikih med drugim tudi v srbohrvaščini, kjer je na primer Dunaj imenovan tudi Beč, Klagenfurt pa Celovec.

Na velesejmu te prevzame dirindaj, kričeča reklama in nenehno pozivanje zvočnika za obisk različnih razstavljalcev. Zvočnik zaporedoma hvali na primer vino, ki povzroča dobro voljo, takoj nato brezalkoholne pijače, ki osvežujejo, končno pa še mleko, ki je zdrava in najbolj koristna pijača in prehrana.

Za marsikatero je neprijetna vsiljivost fotografov, ki silijo posebno kakšno dekle, da bi se dalo slikati s šemo, ki naj bi predstavljala medveda. Mnogi odklanjajo takšno neokusnost.

Razstava je bogato založena in zares prikaz zmogljivosti vsega gospodarstva ter nudi vsakemu interesentu vse, kar išče, o čemer smo že poročali. Veliko je zanimanje za jugoslovansko razstavo v reprezentativnem paviljonu, kjer je v okusno prirejeni in za oko mikavni razstavi prikazan prerez slovenske in hrvatske industrijske, obrtne in kmetijske proizvodnje, zastopane po okoli 30 podjetjih. V italijanskem paviljonu pa delajo v sliki in filmu reklamo za mesto in pristanišče Trst.

Novost na letošnjem velesejmu je razstava zvezne vojske, ki naj bi predvsem demonstrirala pomen vojaštva za gospodarstvo. Vsakdo ve, da armada veliko stane in le takrat more vlagati vsote v gospodarstvo, če si iz virov davkoplačevalcev priskrbi sredstva. Razstava je brez dvoma dobro izpeljana. Toda tudi predvajanja vojaških vaj morajo biti združena s stroški, posebno z raketnim letalom, ki poleg tega dela še velik hrup.

Cene pijač in prehrane so precej visoke. Če stane v veliki hali, kjer igrajo linški fantje vrček piva 4.90 šilinga, ni malo, da o cenah za jestvine niti ne govorimo. Sanitarne naprave so v kraju, kjer se zbira in zadržuje veliko ljudi, nujne. Letos pa prvič pobirajo tudi za uporabo pisoarja 20 grošev. Kdor požre v vročih dneh veliko piva, je z omenjeno doklado že nekoliko obremenjen.

Zanimanje za Leitgebove lesne proizvode

V dveh velikih razstavah na Koroškem velesejmu prikazuje tvrdka Leitgeb iz Sinče vasi v Podjuni svoj celotni proizvodni program.

Podjetje praznuje letos svoj 75-letni obstoj. Iz tega vzroka se je tvrdka odločila, da je postavila novo velesejsko stavbo, moderno leseno zgradbo, ki pomeni bistveno obogatitev avstrijskega lesnega sejma. Podjetje je zgradilo paviljon v rekordnem času. Oblika zgradbe je edinstvena in je priporočljiva, da si jo vsak obiskovalec ogleda vsaj še zadnje dni velesejma.

V pritličju in zgornji etaži nameščena razstavna prostora v višini 4,70 metra sta povezana z lepljenimi stopnicami, kakor je tudi vsa lesna konstrukcija stavbe zgrajena z lepljenimi prvovrstnimi Leitgebovimi gradbenimi elementi. Stopnice so po obliki in rokodelski izvedbi mojstrsko delo. Vhod v paviljon je skozi dvojne velikih vrtljivih vrat, okrašenimi z mozaiki iz različnih lesenitnih plošč. Prav tako so stropi in tla narejena iz proizvodov Leitgebovih lesenitnih plošč.

Posebno izvirna zamisel Leigebove tvrdke je letos, da se od stropa viseči stožci lesenitnih plošč nenehno vrtijo, da jih obiskovalci lahko ogledajo z vseh strani.

Pokazane so uporabne možnosti Leitgebove lesne proizvodnje, vendar le v omejenem številu, ker hočejo interesentom predložiti le gradivo, kakršno lahko kupijo, nočejo pa potrošnikom vsiljevati okusa in oblike uporabe.

V moderni arhitekturi si je notranja oprema prostorov osvojila barvne oblike, brez katerih si izgradnje prostorov ni mogoče več zamišljati. Kot posebno novost proizvodnega programa prikazuje tvrdka svoje vtisnjene plošče v petnajstih izbranih barvnih odtenkih, ki omogočajo vse možnosti sodobnega barvnega oblikovanja prostorov.

Simbolična za vedno modernejšo predelovalno snov les je 17 metrov visoka lesna plastika, ki kipi v višino iz različnih vrst zalepljenega lesa.

Na razstavi Leitgebove lesno-predelovalne industrije je pokazan tudi ostali del proizvodnega programa, v grafiki pa je demonstriran razvoj podjetja od začetka do današnje višine.

Prijeten je tudi »Leitgeb-ekspres«, ki letos prevaža obiskovalce iz mesta na velesejem, pri čemer so dohodki namenjeni dobrodelnim svrham.

Zanimanje obiskovalcev za Leitgebove proizvode je izredno živahno.

DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM

od 7. — 14. septembra 1958

Moda — gospodinjstvo — dnevna uporaba — luksuzni artikli — dnevno razstava krzna v velesejski palači

Tehnika — stroji — orodje — priprave

Kmetijstvo — poljedelski stroji s predvajanjem — razstava živine, svinj, perutnine — prehrane in nasladi — vinjska poskušnja
posebna razstava: Sadje in zelenjava — prikaz in poskušnja

Kolektivna obrtna razstava
Camping

Petnajst inozemskih kolektivnih razstav — Velika Britanija, ZDA, SZ, itd.

Petnajstodstotno znižanje voznih cen na železnih in avtobusih, Velesejske izkaznice se dobijo pri deželnih zbornicah za obrtno gospodarstvo, pri deželnih in okrajnih kmetijskih zbornicah ter pri vseh posebej označenih prodajalnah.

Koroška deželna zavarovalnica proti požarom

Kälabrand

ustanovil leta 1899 koroški deželni zbor

Celovec — Klagenfurt, Alter Platz 30

brzjavke: Kälabrand / telefon 58-46, 58-47

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program. — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
II. program. — 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Zveneče razno — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 14.45 Prav za vas — 15.45 Iz književnosti — 17.55 Sami šlagerji — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 16. avgust:

I. program: 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 16.20 Za mladino — 17.10 Zabavna godba — 18.15 Slovenske umetne pesmi (slov.) — 20.30 Iz operet.

II. program: 9.00 Zaupne melodije — 11.00 Ljudske pesmi — 14.15 Vesele volje — 15.00 Sonce, poletje in glasba — 19.35 Melodije iz Dunaja.

Nedelja, 17. avgust:

I. program: 6.10 Vesele melodije — 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 9.00 Jutranje melodije — 11.30 Veselo petje, veselo igranje — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesne melodije — 19.00 Športna poročila — 20.10 „K zlatemu sidru“, slušna igra.

II. program: 7.05 Godba na pihala — 9.00 Operni koncert — 11.00 S Salzburškega festivala — 15.00 Sonce, poletje in glasba — 20.00 S Salzburškega festivala.

Ponedeljek, 18. avgust:

I. program: 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Za uho in peto (slov.) — 17.10 Veselje v hribih — 18.40 Za ženo in družino (slov.) — 20.15 Tu se veseli stara mati — 21.00 Počitniški zvoki.

II. program: 9.00 Wackove melodije — 9.30 Mladina naj potuje — 16.30 Zabavna glasba — 17.15 Znanje za vse — 19.30 Pierluigijeva dela.

RADIO PROGRAM

Torek, 19. avgust:

I. program: 8.45 Zdravstveno predavanje — 14.00 Poročila, objave. Slovenske, dalmatinske in ruske pesmi (slov.) — 16.00 Vesele note — 18.30 Radijska prijateljica — 19.15 Lepe žene iz 1001 noči — 20.15 Beethoven: „Fidelio“.

II. program: 9.15 Takšno je življenje — 14.40 Mož brez sence — 15.30 Glasba iz filmov — 16.00 Oddaja za žene — 17.55 Samo zate — 20.00 Zabavna glasba.

Sreda, 20. avgust:

I. program: 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo (slov.) — 17.10 Melodije, ki jih radi poslušamo — 18.10 Govori se o tem — 20.15 Prenos pevskega večera iz Salzburga.

II. program: 9.00 Ti in žival — 9.30 Mladina naj potuje — 16.30 Zvoki iz Kanade — 17.15 Iz raziskovalnega dela visokih šol — 17.55 Glasba za delopust — 19.30 „Junaki so komični ljudje“, slušna igra.

Četrtek, 21. avgust:

I. program: 8.45 Avstrijci v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Veseli zvoki... (slov.) — 15.30 Koroški pisatelj Friedrich Perkonig — 17.10 Popoldanski koncert — 18.30 Oddaja za mladino — 18.40 Za kmete — 20.15 „Praznik svidenja“, igra.

II. program: 9.00 Schubertiada — 14.15 Poznani orkestri — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Zaljubljene gosli — 17.55 Popoldanski koncert — 20.00 Zveneči filmski magacin.

Petek, 22. avgust:

I. program: 8.45 Koroška dobrodošlica — 14.00 Poročila, objave. Tam pod Peco zeleno... (slov.) — 17.10 Zvoki v tričetrtinskem taktu — 18.10 Prosti čas je dragocen — 20.15 „Odisej mora spet potovati“, slušna igra.

II. program: 9.00 Mali ansambli — 9.30 Mladina naj potuje — 14.15 Avstrijska glasba — 15.00 Enkrat tako, drugič tako —

18.30 Harmonika v ritmu — 17.15 Znanje za vse — 19.45 Za ljubitelje gora — 20.00 Operetni koncert.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

V ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 11.00 ure oddaja na valu 202,1 m in 98.9 mHz.

Sobota, 16. avgust:

5.00 Pisan spored glasbe — 6.40 Naš jedilnik — 10.10 Melodije iz filmov in glasbenih revij — 11.15 Akademski pevski zbor poje — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napevi izpod zelenega Pohorja — 13.30 Simfonični plesi — 14.05 Pojo jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 14.30 Voščila — 16.00 Ura popevk in ritmov — 18.00 Radijski leksikon — 18.15 Zbor in pihalna godba — 18.45 Okno v svet — 20.00 Zabaven sobotni večer.

Nedelja, 17. avgust:

6.00 Veder nedeljski jutranji pozdrav — 8.00 Dauder: „Prigode Tartarina iz Tarascona“, igra — 9.00 Ponovitev javnega četrtkovega večera — 10.30 Počitniške razglednice — 12.00 Voščila — 13.45 Za našo vas — 14.15 Voščila — 16.15 Glasbeni mozaik — 17.15 „Oliver Twist“, radijska igra — 18.05 Promenadni koncert — 20.00 Variete na valu 327,1 m — 21.00 Zabavne melodije.

Ponedeljek, 18. avgust:

5.00 Dobro jutro — 6.40 Naš jedilnik — 8.05 Jutranji divertimento — 9.20 Umetne in narodne pesmi — 10.10 Klavirski valčki — 10.40 Pojejo štirje fantje in kvintet Niko Štritof — 11.30 Oddaja za otroke — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.50 Glasba za razvedrilo — 14.30 Voščila — 16.00 V svetu opernih melodij — 18.00 Družinski pogovori — 18.45 Koroške narodne — 20.00 Revija zabavne glasbe — 21.00 Koncert ansambla slovenskih solistov.

Torek, 19. avgust:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Nepozabna pesem — 8.40 Potopisi in spomini — 9.00 Za prijetno razpoloženje — 10.10 Slovenske narodne pesmi — 11.00 Za dom in žene — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.50 Zabavni potpourri — 14.30 Zanimivosti — 16.00 Ura ritmov in popevk — 17.10 Za ljubitelje in poznavalce — 18.00 Kulturni pregled — 18.15 Zabavni zvoki — 20.00 Poje Ljubljanski komorni zbor — 20.45 „Pojoča skrinjica“, igri.

Sreda, 20. avgust:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Venček narodnih in domačih — 10.10 Odprimo glasbeni atlas — 11.00 Pesmi in plesi s Tahitija — 12.00 Pojejo koroški pevci iz Sent Daniela pri Prevaljah — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Vesele vitre — 13.30 Slovenske narodne — 14.30 Radijski leksikon — 16.00 Koncert — 17.10 Za vsakogar nekaj — 20.00 Boito: Mefistofeles; operni prerez.

Četrtek, 21. avgust:

5.00 Pisan jutranji spored — 9.20 Melodije od tu in tam — 10.10 Skladbe slovenskih avtorjev — 11.00 Veseli vrtljak — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Havajski zvoki — 13.30 Prizori iz Massenotovih oper — 14.00 Veliki zabavni orkestri igrajo — 14.30 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 18.15 Stari italijanski mojstri — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 22. avgust:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Od Pirinejev do Kavkaza — 8.30 Odlomki iz znanih oper — 9.00 Variete na valu 327,1 m — 11.00 Za dom in žene — 11.10 Vsak eno — 12.15 Kmetijski nasveti — 14.30 Turistična oddaja — 15.40 Iz svetovne književnosti — 16.00 Koncert ob štirih — 18.45 Zanimivosti — 20.00 Cilke narodne pesmi poje univ. prof. Valparaisa — 20.30 Beethovenova dela.

Sadna drevesca vseh vrst in sort, za 20 % ceneje kot drugod, dobavi drevesnica inž. Marko Polzer, pd. Vazar p. St. Vid v Podjuni — St. Veit im Jauntal.